

R M K I.

1578

RMK. I. 1578.

1. peld.

(Teljes. Csupán az utolsó lev.
sérült.)

Pharosy József
Egylet

eg

sertes.

Egy darab

eg

sertes.

Egy darab

eg

sertes.

Egy darab

RMK. I. 1578.

1. péld.

RMK. I. 1578.

Kodasi Sámuel:
Igancsá Koronájá.
Debr. (1692 v. 1693).

Teljes. Kötve. 1694

Emüből, tustukral,
ez a 3^{ik} példány.

Pharasy József
Eplé

Szentpétery Sámuel
ref. hallgató

S. S. 287

Supl.

Teljes

A sárospataki ref. főiskolai
könyvtár letthős példányaitól
a M. Neum. Műt. Tudosok-
Horváth - Könyvtárára
cserebe adtuk e kötetet.

Sárospatak, 1925. márc. 3.

Harsányi István
főkönyvtárnok

B.M.K.I. 1578

Lib. rarissimus.

PALLAJAJAT ALHATATOSSAN MEGFUTO
STEN HIG SZOLGAJANAK EL-TETETETT
IGASSAG KORONAJA,

Az: Az:

Olly szomorú alkalmatossággal tetetett edgyiggy
anítás, mely-ben a fenti Pál apostolnak 2Tim. 4. v. 6.
8. le rétt szavainak alkalmatossággal, rövideden s egy-
tígytven; de a menyire lehet világoslan meg mutogat-
tatuk; hogy valakik amaz Nemesbartzor meg-bartzollák
pallyájokat meg-tútyák. Híreket meg-tarták mind azok
csalhatatlan reménységgel várhatták az életnek koronáját:
Egyszer s mind ez-is, hog' az igaz Egy házi szolgáknak va-
loságos igaz jutalmok nem találtak e' földön; hanem
menyekben tartatka' Christushal amaz napra. 2Tim. 1. 12.
Mellyet amaz beltem: Kegyes Férjűnek: néhai. Tisz:
SELLYEI ISTVAN Uramnak, a' PAPAI H. C. L. K.
yülekezetben közel Negyven elztendőig izzadott, és
készteteken meg fordult JESUS Christus Tanujának
házi szolgájának; Az Edgyházi szent Társaságra pedig
pajd Hufzon négy elztendőktől fogva botránkoztatás nél-
kül való jó lelki ismerettel szolgált feyhetetlen életű GE-
NERALIS INSPECTORÁNAK, Előben sok nyo-
morúságok által gyalulodott; immár pedig minden fáradsá-
gától meg-nyugodott testének, nyugovó Boltyában való
be-izállitratásakor a' Pápai Temető kertben Az ott lévő
Edgházi Nemessé és Viréző rendekből álló Gyülekezet
előtt az fellebbel folyt 1692-dik Elztendőben Mindfenn
bavának 10 dik napján szomorúan el-pr dikálott; Mo-
stan pedig Isten dicsőségére, az meg-holtak halhatatlan
boldog emlekezerinél fen-tartására, az igen nagy kelet-
séggel illettetett özvegynek vigasztalására, és az Gyen-
ebbeknek az örök élet felől való reménységekben meg-
bízottatásra, közönségessé tett, és szem eleiben terjesztett.
HODOSI SAMUEL, Az VESZPREMI H. C. L. K. G. E. M. L. P.

DEBRECZENBEN,

Nyomtatott: VINTZE GYÖRGY. által

Apost. csel. 28. 20.

Az Izraelnek reménységért vétettem kör-
é' vas lántzal.

Apost. csel. 10. 24.

De semmivel nem gondolok, az én életem
nékem nem drága, csak el-végezhessem ör-
mel az én futásamat, és az szolgálatot, mel-
vöttem az Ur Jesustól. hogy bizonyí-
gyek az Isten kegyelmének Evangeliumáról

Apost. csel. 21. 13.

Mert én nem csak meg-kötöztetni: hanē m-
halni is kész vag yok az Ur Jesusnak nevé-
2 Tim. 1. 12.

Mert tudom kinek hittem és bizonyos vag
benne, hogy az ő nála le-tött kincsemet n-
tarthattya amaz napra.

Phil. 1. 21.

Azért: Nékem mind életemben s' mind b-
lomban nyereségem a' Christus.

Approbatio.

Conceptus sacros in Textus 2 Tim.
4 7. 8. Gen. 22. 11. 12. & Ruth. 1.
20. occasione lugubri à Reveren-
do ac clarissimo Viro Domino SA-
MUELE HODOSI. V. D. M. Veszpre-
miensi propositos, quia nihil scripturæ Sa-
cræ & Confessioni nostræ Helveticæ contra-
rium continent, Impressione dignos judi-
co, Utilesque ædificationi Lectorum in
fide & pietate. Papæ a. d. 17. Decembris.
Anno. 1693.

JACOBUS C. CSUZI S. Th. D.
Eccles. R. PAPENSIS Pastor, &
Superintendens.

Amaz Nemes elméjü, s' tiszta életet követő
Kegyés Aszszonyi állatnak:
NEMZETES.

SANDOR SUSANNA

ASZSZONYNAK.

Néhai Nemes és Vitézlő ISZKAZI HOR-
VAT MIKLOS URAMNAK, T. Nemes
VESZPREM, VARMEGYENÉK utolsó
pihenésig hiven szolgált Vice Ispánnának
Istenfelő, s' az ő dicsőségéhez való buzgó
indulatnak készségivel meg-ékesítettett szo-
moru özvegyének: Az özvegyiségnek sokféle
keserüségi között hatható vigasztalást: ez élet-
ben: Ez Világi életnek pályafutása után pedig
örök vigasztaltatást az Egekben A' minden vi-
gasztalásnak Attyától, a' mi Urunk Jesus

Christus által kívánok!

EMzetes Aszszonyom! Imez há-
rom idvességes Tanításokból ál-
ló rövid beszélgetésemnek hő-
lokára, az kegyelmed kegyes
nevét függesztettem, kívánván, hogy az
kigyelmed Istenes patrociniuma s' jótétemé-
nye

nye által ne csak világot látna; hanem az
alatt csendesen nyugodnék-is. Ezt pedig
cselekedtem im ez két tekintetekre nézve
a' többi között: I. Mert hallottam, Sőt
meg-is tapasztaltam hogy kegyelmed az id-
vesség dolgaira vezető hasznos irásoknak
olvasásában fáradhatatlan szorgalmatossá-
gal munkálkodott eleitől fogva, s' még
mostani szomorú özvegyféginek unalmas
napjait-is ezzel könyebíti, s' annak keserű
MARA vizeit a' szent Dáviddal egyetem-
ben azzal édesíti kegyelmed. Solt. 119. 50.
92. és 19. 11. Ez rövid iráfotskában-is u-
gyan ezen dolgot ámbár edgyügyűven:
mindazonáltal fel-talállya kegyelmed. II.
Mert jóllehet majd Iffiuságától fogva ke-
gyelmed, b.e. üdvözült SELLYEI IST-
VAN Uramnak üdvességes Tanításit nem
kevés éppülettal halgatta; mindazonáltal
el-multhatatlan terhes utazása miat utolsó
tisztességinek meg-adásán jelen nem leheté;
Hogy azért az ő kegyelme örök nyugoda-
lóbá érkezett Teste felett tétetet elmélkedés
ból, az meg-holtnak jó emlékezetire, valami
gyümölcstsóske háramlanék kegyelmedre-
is, azért cselekedtem. Mint hogy pedig

az második tanítás az kegyelmed előmenetelre méltó kedves Attyafiának. N. és V. P. F. Uramnak rövid idejű kedves Fiatskájának el-takarittatásának alkalmatosságával iratott, akarkit-is méltóbban mint kegyelmedet nem illetett. Az harmadik-is az kegyelmed mostani állapottyához alkalmaztatott; illendő vólt hát ezt-is kegyelmednek ajánlanom. Meg-vallom fel-tótt czilom ez vala, hogy kegyelmednek többekkel kedveskedgyem; de az mostani szomorú időnek környűl állása nem engedé: Ha Isten gyarló világi életeremet tovább fen-tartván, job napokra virraszt bennünket, talám ez utá még meg-lehet. Vegye azért kegyelmed töllem olly készséggel, a' minémű szível és indulattal én irtam Istenem dicsőségére, és kegyelmednek ajánlottam. Egyéb foglalatossági között olvasgassa, s' mostani szomorúsági a' benne lévő vigasztalásokkal lelket el-csűggesze. Adgya az ő beszédének nevedését adható Mennyei nagy Ur *Esa. 55. v. 10. 11. 1Cor. 3. 6.* hogy az kegyelmed Istenes buzgósága által több lelkeknek használlyon ez után, mint az én gyengeségem által ez előtt. Irám **VESZPREMBEM** Anno MDC. XCII. Sz. András havának utolsó napján.

Kegyelmed kész szolgája a' lelkiekbe
HODOSI SAMUEL.

ISTEN SEGITSEGEERT VALO
BUZGO FEL-FOHAZKO
D A S.

*J*ővel tégedet szeretőknak mindeneket lelkek javára szolgáltató mennyei nagy UR minden vigasztalásnak egyedül való Szent Istene. Vigasztald meg mind azokat valakik ez máinapon szionban sírnak és keseregnek, vidámit meg minket is már valaha az mi sok nyomorúságinknak gyászos napjai után, és az Esztendőnk után mellyekben láttunk sok keserűséget. A' meg-sebített szívekben tölts vigasztalásnak borát és olaját. Minket pedig len edgyen edgyen készítges-el az Bárány menyegzőjének vacsorájára s' leg közeleb mostan meg-elevenítő s' idvefség hozó drága beszédednek nagy lelki haszonnal, s' illendő figyelemetességgel való holgatására s' meg-tartására. Amen!

ELŐL-JARO BESZED.

EZ Urban csendesen el-nyugodott b. e. Idvezült Atyánknek T. Urunknak érdemlett utolsó tiszteltéginek meg-adására ez közönséges Temetésnek helyére számases fel-gyülekezett Tekéntetes kereltzyéni meg-ismorodott Szegülekezet! T. Egyházi személyek! és Virázló Nemefi Rendek! Azt olvassuk a' *Királyokról írott II-dik Könyben az II-dik résznek 12-dik vers.* hogy minden amaz Isten dicsőségéért buzgó nagy lelkű Illýs Prophétát az ő el-ragadtatására bocsáttatott tüzes szekér el-választotta volna az Elifeustól, szemlélvén e' csudálatos dologot az Elifeus illy fíralmas szókra fakad-ki: Edes Atyám, edes Atyám, Izraélnek mind szekerei mind lovagi! Az melly szavaiban az Isten nyájját az jó lelkű Edgyházi szolgáktól való meg-fosztattatását hasonlittya a' Prophéta az ő testi szüéléjéktől való, s' kiváltképpen nemző edes Atyáktól meg-fosztatott gyámoltalan Arvának fíralmas állaportyokhoz, magokat pedig az nyáj között az Ur dicsőségéért izzado jó lelkű Edgyházi szolgákat az edes Atyákhoz. Méltán-is hogy az eköt szánt szándékkal el-mulassam; Ugyan-is az igaz Egyházi szolgák az Atyai nevezetnek meg-felelnek im ez köveckezendő dolgokban: I Valamiképpen hogy a' testi Atyák ezközéppen Isten után testi életet adnak az magzatoknak a' nemzés által: így az Istennek szolgái-is az hiveknek ezközéppen lelki életet adnak az Istennek befizéde által, mivel nyjonnán szülik azokat az Isten befizidinek rohdadatlan magva által az örök életre. 2Petr. 1. y. 23. Immár azért mondgya Sz: Pál. az Corintusi hiveknek: *Ha tíz ezer Tanító mestertek lenneis a' Christusbán: mindazonáltal nem sok Atyátok vagyon; mert én születek titeket a' Jesus Christusbán.* 1Cor. 4. y. 15. Csel. 18. y. 8. 9. 10. 11. II. Valamiképpen hogy az edes Atyák mélység-

ELŐL-JARO BESZED.

nattal bánkodnak s' nagyon törődnek edes magzatoknak nyomoruságán, mint a' vén Jakob, ki kedves Jolephének az fene vadaktól való el-szaggattatásának hírer halván annyira meg-illetődék szívében fia halálán hogy vigasztalást venni semmiképpen nem akara. *Genef. 37. y. 35.* Dávid aprod idejű csetsemő fia betegsége annyira meg-busúla hogy lelkét böjtöléssel kefergetné és Király lévén az földön hálna, 2Sam. 12. y. 16. 17. Ellenben azoknak jóléteken és boldogságokon igen örülnek és örvendeznek, Jacob Jolephnek életet s' Fejedelmi méltóságát halván, az mondatik felőle hogy az ő lelke ugyan meg-éledett, s' azt mondgya: Elég hogy az én fiam él el-megyek hogy meg-látlam őtet minek előtte meg-halnék, *Gen. 45. y. 27. 28.* Így az Isten Szolgai az Isten nyájának romlásán s' veszedelmén csuda mellely igen keferegnek, *Num. 14. Jof. 7. y. 6. 7. 8. Jerem. 9. y. 1. Sz. Pál Rom. 9. y. 2. 3.* Ellenben az Isten népnek békességén örvendeznek, sőt annak békességéért könyörögnek-is szüntelen mint Moses. III. Mert valamiképpen hogy az Isten az természet által olly szoros indulatot s' szeretetet öntött az Atyákban, hogy ha lehetséges volna azokért az ő életeket-is nagy gyakran nem szának letenni s' magok életének lerételével az halálból azokat fel váltani mint David Absolont 2Sam. 18. 33. Illy nagy indulat s' szeretet vagyon az igaz Edgyházi szolgákban, hogy ők az Christufnak nyájja mellett kézfek életeket letenni mennyit szenved Sz. Pál az Christus nyájja mellett 2Cor. 11. 23-27. De azon kívül életet sem fánnya vala azért le tenni *Cselek. 2. 24. ífmet 11 13. IV. M* Valamint hogy az Atyák nevelik és táplállyák-is az ő magzattyokat: így az Isten szolgai 1Petr. 2. 2. V. Az Atyák magzattyoknak fokokat nyerneket Istenről könyörgések által, mint David Salomonnak Így az Isten szolgai is. Moses könyörgése által nyeré meg hogy Pharaho el-vetfzen az Izraél pedig az tengeren szárazon által menyen. Az Amalekitálon is könyörgéssel vön diadalmot az Moses *Ki-jöv. 17. 10.*

ELÖL-ÁRÓ BESZED.

11. 12. Ezekias könyörgésével menté meg Jerusálemet az Affiriabéli király hadától 2. Reg. 19. 25. VI. Az jó Atyák Ugy nevelik oktatták s' igazgatták az ő életekben magzattyokat hogy holtok után is meg emlekez hűsének azok ő rollok Jerem. 18. 19. Így az Istennek szolgai úgy igyekeznek munkálkodni az nép között, hogy az ő oktatásoknak s' Istenes intéseinek nyomai gyűjöltsék s' használai az ő holtok után is az nép között fen maradvanyak 2. Pet. 1. 15. VII. Kincset is gyűjtenek az Atyák életben (ha lehet) az ő magzattyoknak 2. Cor. 12. 15. Így az igaz Edgy házi szolgák olly kincset gyűjtenek az hűveknek mellyet sem az roszas és moly meg nem emész, sem pedig az lopta ki nem ás és el nem lop. 1. Tim. 16. 19. Bizonyára ez teke te gyasztal beborittatva s' tetés koporsó ban már fok munkái törődési s' farsadcsági után csendesen nyugovo Christus Jესus hűsége szolgái illyetén jó Atyád vala néked Istennek, fok bulatott s' veszedelmesszel veszeketűl hanyatott Papai Keresztén Gyülekezete s' Nyájja I. Mert Isten beszédinek élő nyelven való hathatós hirdetése által te benned fok lelki fiaikat szűlt Isten számára II. Mert bokros edgy mástérő jajjaidon szive szerint bänkodot; ha midőn penig valami kis pihenétedet és Hálción csendes napokra való virradásodat láttá, lelkében azon ugyan meg vidult s' Istennek azért bálát adott III. Mert olly szoros szeretettel viseltetett hozzád, hogy az te jollétedért ha Istennek úgy tezik vala kéz lett volna az Szent Pállal életét le tenni, mint erről az ő fok keserves szenvedési vas láncai ha én nem szollok is elő tanubizonyágot téiznek; jollehet az bölcs Isten öt mint valami Isákot emberi reménség felett olly nagy halálból fel támasztotta s' idejig az te jodra viszfaz ajándékozta vala IV. Mert az Isten beszédinek tisztá te jével nevelt és táplált tégedet az örök életre V. Mert buzgoságos ejjeli nappali éretted Isten előtt való főrekedésével fok gonoszokat háritott el rollad, s' ellenben fok jokat nyert az te számára VI. Mert közötted való munkájának s' kegyelőségnek követésére méltó nyomait hadra közötted örök

ELÖL-ÁRÓ BESZED.

rök emlekeztenben VII. Mert nagy eszköz volt amaz drága kincznek Ugy mint bűnöd bocsánattyának s' örök id-velségnek meg nyérésének első mozdittarásában.

Miképen Papai Szent Gyülekezet nekedis Szinten majd úgy vagyon ma dolgot mint az ő földi Attyoktól meg fosztatott gyámoltalan árváknak; Oda vagyon Isten előtt igyedet bajodat forgato edgyik Aronod! meg veretett az halálnak fegyvere által lelket az Isten beszéde által legeltető jó pásztortod! El véteret holnod alol erőtleneségedben tégedet segítő jogyámolod! meg holt tápláló jó Atyád el esett fok ügyeidben az törőre allo Mosésed, le törött az szeg mellyre fok gondgyájd fel függesztetted vala az ritka kegyelőségnek aczél tüköre, melly ekkediglen szemeid előtt fenlett Jaj meg homályosodék! fenyes csillagod Gyülekezetednek égertől lé esék, Arvájul hagy atál Istennek nyájja. Annak okáért méltán s' igen méltán kiálthatod te is Eliseussal: Edes Atyám, édes Atyám Izraelnek mind szekerei mind lovagi! Mind azon által hogy az Ur bennünket illy fialmas forunkban, telleséggel arvájul ne hadgyon; hanem adgyon ez után is minékünk sziveszerint való pásztorokat, az kik minket légtelenségnek értelémmel és tudománnyal. Jertek szerelmestem ez végre ez mi boldogságban érkezett T. Atyankon s' Urunkon való szivabéli keferűségűnk fordicsuk bűneinknek (mellyekkel Istenünknek ebbéli szomorú látogatását meg érdemlettük) meg zokogására s' szollecuk meg az minket bűneinkért méltán s' jutolo édes mennyei Atyánkat illyeten keppen.

OH bűneinkért minket méltán s' jutolo mindeneken mindent elene alhatatlan képpen el-követheto, tellyes hatalmú s' szabados cselekedetű mennyi-nagy Ur! ki edgyedűl bír az Pokolnak és az halálnak kölcsaival. Az te hatalmas kezeidben Uram Ugy vagyunk mi bűnös Adámnak bűnös maradeki, mint szinten az sár az Farkgyártonak kezében. Az mi árnyék világi életünknek napjainak száma tudva vagyon Uram te nallad, határt ve-zettel nekí mellyet által nem hághat. Te Uram minket bánattal illezz; de ismét kegyelmes léssz, meg ölsz de viszont meg ele-

venitész, meg alá; s' ismét felmagasztalt, alá vez az pokolra; s' ismét onnét fel hoz. Az kiket Uram szerez azokat meg dorgáld, az kiket fiaddá fogádd, meg azokat meg ostromozd, és az te Atyai veszfzódal tanítod az tieidet, hogy valami módon ez csalárd világgal el ne veszfzenek. Kérünk tégedet édes Mennyei Urunk, ne vedgy meg minket az te baragóban; hanem fujtollyminket mértékletesen az te Atyai veszfzódal hog' ez enyves világnak edgy szempillantásig tarto gyönyörűséghez, ne ragadgyon az mi szívünk; hanem vágyodgyék inkább amaz kéz nélkül kézfiztetett Házbán, mellynek fundaloja csak egyedül az Isten Az mi szarándokfagimknak s' keserves buzdosásimknak szövényes pusztájában vezérrelly Uram minket az te tanácsoddal es igazgás az te Szent Lelkoddal hogy keresbessük amaz jövendő maradando várost, mellynek fundamentoma allando. Holott az te jobboldon elégséges öröm es gyönyörűség vadnak, es az te szerelmessid teged szinről szinre látnak. Hog' minek utána a' fergek a' mi testeinket meg ragják az mi vesfünk mi bennünk meg emésztenek azokkal egyetemben az kik az Urban elaluttanak feltámadvan az földnek porabol, ezen testben, ezen szemeinket meg lábassuk az mi lárvázitónket. Az te Atyai fujtolo veszfzódal meg illettetett lelkeket peng kötözd be Uram az vigasztalásnak drága gyógyító flastromával, hogy az te Atyai veszfzódal meg meg csokolbassák, abban Atyai szerelmedet kostolgarbassák, es tudgyák lelkeket bekeséges tüséssel birni az te Atyai látogatásod alatt. Az te élet ado drága befizédnek ez szomorú alkalmatossággal való birdetetését is Uram áld meg, hogy legyen az minden hívőknek idvesfégére Amen! Amen!

Mi Atyánk!

TANITASNAK FUNDAMENTOMAUL.

FEL VÖTT Leczke 1 Tim. 4. v. 6. 7. 8.

EN immár meg áldoztatam es az én meg ozzlattatásommak (oldoztatásomnak) ideje közzel vagyon. Amaz nemes harczot meg harczoltam Futásomat el vegeztem az hitet meg tartottam. Vegezetre el-tétetett én nékem az igazságnak Koronája, mellyet meg ad énnem az Ur amaz napon amaz igaz Biro nem csak énnem peng, hanem mindeneknek is valakik varándgyák amaz ő meg jelenéfit.

Kérlek én az Isten előtt, es az Ur Jéhus Christus előtt, ki meg iteli az élőket es az holtakat, amaz ő el-jövelekor, es az ő országában Predikálljad az igét, rajta légy mind alkalmatos s' mind alkalmatlan időben feddögyel, dorgáldögyál; inced az Halgatókat minden szelidséggel es taimtással. Ekképpen inti Sz. Pál Apostal az ő lelki Fiát az Timoteust 1 Tim. 4. 12. melly szavaiban az Timoteussal edgyütt ferkenget minden igaz Edgy házi szolgákat az ő tiszteknek olly serenféggel es jo lelki ismerettel való végben vitelére az mellyel az holtaknak es az előknek itelő Biroja előtt az utolsó napon batran meg álhalsanak. Meg kívánnyá peng Sz. Pál az igaz Edgy házi Szolgákban az

ferenséget és jó lelki ísméretet; imez terhes okokra nézve I. Mert ők Sáfárok s' meg pedig az Isten titkainak sáfári, az Sáfárokbá pedig mindenek felett meg kívántatik az hűség és az jó lelki ísméret *1 Cor. 4. 1. 2. Csel. 20. 24. ísmér 21. 13.* II. M. Az igaz edgy házi szolgák vigyázo pásztorok. Ugy mint az kiknek legeltetése vigyázása és gondviselése alá bízta Isten. edgy szállott Fia macula nélkül való drága vérével meg váltott juhait *Cselek. 20. 28.* mellyeknek hogy ha hivalkodásokkal és vigyázatlanságokkal héját ejtik az magok vérét avagy lelkét kell érte fizetniék *Ezech. 3. 18.* Sidokhoz. *13. 17.* Ettől vagyon hogy az nyájnak kőverivel elő, gjapjával ruházkodo; de az nyájra semmi gondot nem viselő, henye, tunya, s' vigyázatlan pásztorok ellen kemennyen fenyegetődzik Isten *Jer. 23. 1. 2. Ezech. 34. 2. 3. 4.* III. M. Ha hiven és jó lelki ísmérettel vitzik véghez tizteket, így menthetik meg jóvendoben lelkeket, s' így dicsekedhetnek azzal, hogy az ő gondviselet lenségek miatt az nyájnak juhainak csak edgy hijja sem esett *Ezech. 3. 19. Cselek. 20. 26. 27.* IV. Mert hivatalyokban való hűséges forgolodásoknak drága jutalmául így nyerik el az örök életnek fonnyadhatatlan koronáját illy remenséggel éllezgeti Sz. Péter-is az igaz Edgyházi szolgákat az Isten lelki nyájának legeltetésére *1 Pet. 5. 3. 4. 5.* Az Christus nyájja kötött illy hiven és jó lelki ísmérettel forgolodo szolga vala az Sz. Pál *Csel. 20. 24.* Ki életénél nagyobra becsülte az Evangeliumi tudomanyinak hirdetésében való tisztinek gyakorlát *Csel. 21. 13.* Mihez képest ez letzkében immár sumalsán fok iz zadojási után biztattya lelkét az drága

drága jutalommal, Ugy mint az örök életnek csalha-
talan reménségivel.

KETRESZEI VADNAK.

Első részében sz. hivatalyában való hűséges szorgalmatosságát hozza emlekezetben, 2dik részében ki-
fejezi az örök élet felől való csalhatatlan reménlegit, melly örök éle tmint drága jutalom követni fogja az ő halálát.

I. KERDES. Mit ért itt az Apostol az ő meg omlattatásán (oldoztatásán?) FELELET A' mit itt elsőben meg - oldoztatásnak mond, ugyan azon dolgot mindgyárt meg omlattatásnak avagy meg-oldoztatásnak nevezi az Apostol mellyen az élőknek száma közzül az halál által való ki-szolittatását érti. Mint ha így szollana En immár meg-halok, és az én halálomnak ideje közel vagyon. Nevezi pedig halálát meg - oldoztatásnak. I. Azért hogy azzal meg-mutatná azt, hogy az Isten bé-
szédinek az széles világon való hirdetterése által az Istennek ditsőségét terjesztvén és az pogányokat az Evangeliumnak szolgálatyá által meg-izenteltetett áldozatokat Istennek meg-nyervén, az lelki áldozatoknak meg-áldozásában foglalatoskodott *Rom. 15. 16.* Az pogányoknak meg-terítése, ugyan - is (mellyben az Apostolokat munkálkodott) az Isten nevének ditsőitése, ő Felsege előtt jó illatu kedves áldozat *Mal. 1. 11. Esa. 66. 20.* Ettől vagyon immár, hogy midőn Péter amaz lepedő formájú negy szégeletinél fogva fel kötöttett edényben mindentéle négy lábú állatokat, vadakat, csulzó s' mászo állatokat és madarakat látott volna (mellyekkel ki akarta Isten ábrázolni az Christus lelki országában be-hiva-
tatando

tatando választott pogányokat kik az törvény szerint mint valami négy labu-állatok tisztátalanok valának) Az mennyei Ízozat azt mondgya vala néki: Peter! Kelly-fel, ölyyed és egyed Az az, az Isté beszédinek lelki fegyvere által keztigetséd az Pogányokat az meg terelre (Kik között első senge vala amaz Olasz nemből való Cornélius nevű szabados Hadnagy) hogy legye- nek Isten előtt kedves áldozatok mivel az Evange- liumnak szolgálatya által meg terítettett pogányokban nem alább gyönyörködik Isten mint régenten az ál- dozatokban. II. Ezzel azt akarja jelenteni az Apo- stal hogy ő az választott pogányokért kész volna meg áldoztatni az az, az ő vért nagy örömmel ki ontani csak azokat nyerhetné meg az Christusnak *Phil. 2. 17.* Az Christus Mártiromi avagy tanui hát NB. Kik az Evangeliomi igazságért meg ölettetnek, s' azt vérek- kel meg pecsétlik Isten előtt kedves áldozatok, sőt nem csak azok; hanem minden igaz hívek, valakik magokat Istennek szentelik *Rom. 12. 1.* III. Ez azt jelenti hogy minden Isten ditsősége mellett buzgó hi- veknek, abban kell foglalatoskodniok, hogy má- sokat Isten számára az Christusban meg nyerjenek, hogy így azok-is lehelsének Istennek előtte kedves és kellemetes áldozatok IV. Ezt-is akarja ezel jelen- teni, hogy mivel ő az ő meg terése után való egész e- letét az Isten ditsőségének terjesztésében töltötte el, ehhez képest semmi egyéb immár hátra nincsen; ha- né hogy az ő vére az Isté ditsőségéért ki ontásék nem különben mint az régi áldozatok, kivált képen az i- tali áldozatok, melyek vérrel, borral, és olajjal szok- tak volt elegyíteni *Szamlál. 6. 15. 17. ísmet. 15. 4.*

ísmet

ísmet. 23. 28. Másodszor halálát meg oszlattatásá- nak avagy az görög igének ereje szerint, meg oldatta- tának nevezi mint *Phil. 1. 33.* I. Ezzel akarja jelen- teni, hogy az ő halálát valamely idegen helyből va- lo eloldoztatásnak s' el bocsáttatásnak tartotta. *Luc. 2. 29.* Mivel az hívek ez világon bujdolók, és így midőn meg hálnak mint valami idegen helyből, mó- datnak hazájok felé indulni. II. Ezzel ki akarja fe- jezni azt-is, hogy az az liga az az tsomó mely áll az emberben az léleknek az testel való edgyeségében, meg oldatik es el-bomol az halálban, mivel az halál nem égyeb; az léleknek az testől való el-válása. III. Jelenti azt-is az Sz. Pál, minemű reménsséggel kell lenniök azoknak az kik az Evangéliumnak szolgálat- tyát minden részeiben bé-töltik jó lelki ísmérettel tudniillik bizonyossáknak kell lenniök az felől, hogy az ő pállya futásoknak czéllját el-érik. Mert valami-képpen hogy Enoch minek utánna Istennel járt az az Istének teccetts' ő előtte kedves dolgot csele- kedett, mint az Apostol magyarázza. *Sid 11. 5. 6.* s' annak utánna Istenzhez fel vitetett: Így minden va- laki Istennel hiven szolgál, ő velle jár az ő szolgála- tyának vége felé fel vitetik Istenzhez az egekben; ha teste meg kóstollya is az halált. *Rom. 8. 10.*

II. Kérdés. *Mit ért a' nemes harizon, melyet meg harizolt, a' futáson melyet el végez, és a' hiven melyet megtartot.* Fel. Mint hogy maga tanította Sz. Pál hogy a' mi tufakodásunknak, és vitéz ségünknek fegyvere nem testiek. *2. Cor. 10. 3. 4.* kétség-kivál itt-is nem testi; hanem lelki harizot és baj-vívást emleget. Az minémű az ördöggel e' gonolj világgal, és az ember-

B

nek

nek az önnön testivel az, az, a' romlot természetivel való baj-vivása. Mindenikkel volt hartza az Sz. Pálnak. 1. Vólt az ördöggel. 2. Cor. 12. 7. 8. 9. ki ötet tsapdolta, az Evangeliomnak hirdetésében meg-gátolni igyekezte, annak felette a' gonolz atyafiakat a' hamis tanitokat ellene támasztotta. Gal. 2. 4. 5. *De mind e-zen az Istennek ő benne lévő kegyelme által győzedelmeskedet, és az ő sok szép leveleiben annál inkább világossabban meg mutatta az igazságot.* II. Volt hartza ez világgal, ki az ő gonolz példájával lokakat el-hitet, sokakat igér, és mint valami édes méreggel meg-része- git; de ezt-is meg-győzte; mert e' világ ő nékie meg-feszítettett vala 's ő-is e' világnak. Gal. 6. 14. *Elan-nyira hogy a' mellyek ő nékie nyereségek lehettenek volna e' világban, azokat a' Christjéért kárnak ítélte lenni.* Phil. 3. 7. 8. III. Vólt nékie hartza és tufakodása a' magatestével az, az, romlot természetivel-is; mert az ő tagaiban látot olyan törvényt, melly az ő elméjének törvénnyével ellenkezet, és őtet rabúl adta a' bűnnek. Rom. 7. 23. De ezt-is meg-győzte; Mert a' belső ember Izerint az Istennek törvényének szolgált, és abban gyönyörködött. 7. 22. és az jora akarattya vólt, ha Iztint tselekedettel azt véghez nem vihette-is. v. 8. Másodszor az ő futásán kettőt ért. I. Az ő Apostoli tiszti és hivatalyát 's abban való forgolodását, mellyben minémű hűséggel járt legyen és jo lelki ismérettel tanubizonyságot télsen felőlle. Tsel. 20. 20. 21. Rom 15. 19. 20. Ebben való serinfégit pályafutásnak nevezi. I. Az ő nagy nyughatatlanlágára 2. A' fel tött czélra. 3. A' jutalomra nézve Fáradságos nyughatatlanlága állott ebben az többi között, hogy ő

tiszti-

tisztiiben az URnak nem csak alázatósággal; hanem edgyfzer s' mind sok könyhullatással és nyomorúsággal szolgált. Csel. 20. v. 19. 2Cor. 11. v. 24. 26. s' a' t. czéllya volt az Isten dicsősége s' az hívek id-velsége, az jutalom mellyett nézett, az igazságnak koronája mellyel itten magát biztattya. II. Az futáson érti az ő világi életebéli pályá fetását az az életnek olly karban való helyheztetését, mellyel Istennek tetző életet igyekezett élni, és így lelkének id-vösségét felelemmel és rettegéssel ki-munkálodni. Phil. 1. v. 12. Harmadszor az hiten mellyet megtartott érti. I. Az ő tisztiének végben vitelére való maga kötelezésének meg-tartását; Ugyan-is a' ki valami tiszti magára vállal, hitet ad annak az ki azt ő réá bizta. Azt akarja azért mondani hogy ő nem vólt álnok szolga hanem az melly hitet és fogadást adott és tett vólt annak, az ki a' szolgálatot ő réá bizta, azt meg-is tartotta, mellyért hálákat ad mi Urunk- az Christusnak, ki őtet meg-erősítette és hívnek ítélte, helyheztetvén ebben a' szolgálatban 1. Tim. 1. 12. II. A' szenteknek edgyfzeradot hitet. Jud. 1. 3. Az, az, közben járo Christus érdemiben a' bűn bocsánat és örök élet felől meg-nyúgovo álhataros erős bizo-dalmat, mellyel a' Christus igazságot meg-fogta. Gal. 2. 20. Tsak ezt akarja mondani hogy az ő szolgálatyának munkáját mellyre Istentől küldetet volt nagy tufakodásátt véghez vitte és abban meg nem győzet-tetett; hanem minden nehézségeket meg győzvén mint valami pályá futo, mind a' czélig nagy álhataroslág-gal futot, munkálodot és az edgyfzer néki adatot hitet nagy álhataroslág-gal meg-tartotta, mihez-képest im-

B 2

már

már egyéb hátra nintsen; hanem hogy az ő szolgálat-
tyának drága jutalmát el-végye. III. A' Ur Jesus
Christofól tanult Evangeliumi tisztá tudományak
vallásában való álhataloságát, 's végig valo meg-ma-
radását is érti az ő hitinek meg-tartásán melly felől
mondgya. *Gal. 1.* Hogy mikor Istennek tette az
ő Fiat es az felől valo dicsőséges Evangeliumi tudom-
ányt nékie megjelenteni hogy azt hirdetne az pogá-
nyoknak, azonnal ő az felől nem tanácskozott az te-
steeles az vérrel, az az, az emberi romlott természet-
tel; hanem annak hitelt adott azt be-vette, es annak
mind vallásában mind hirdetésében végig valo álhata-
lóságot mutatott.

III. KERDES *Micsoda jutalom immár az az mel-
lyel munkás tisztának végben vitele után lelkét biztattyá.*
E. Az örök élet felől valo csálhatatlá reménsége v. 8. az
koronán ugyan is értetik az örök élet. Mellyet igál-
ság koronájának nevez. I. Mert az örök élet az hi-
vekben azt az igálságot koronázza s' ékesíti meg,
mellyet Isten hit által ajándékozott ő nékiek *Phil. 3.*
Rom. 3. 22. II. Mert az igaz Birotul ajándékoz-
tatik v. 8. III. Mert az hiekek jó cselekedetinek di-
cséreti, tanú bizonyosága es meg jutalmaztatása *Col.*
3. 4. Rom. 2. 29. 2 Cor. 5. 10. Azzal biztattyá
azért immár magát hogy az örök életet az Ur, amaz
igaz Biro ő néki fok fáradtsági után valo jutalmul in-
gyen meg adgya; es az ő kegyelmét azzal ő benne
meg koronázza; de nem csak ő benne; hanem mind/
azokban valakik hit által várják az Ur Jesus Christus
nak ítéletre valo el jövetelinek dicsőségség meg
jelenését.

ELSO

*Szép dolog az keresztyén embernek csendes lelki is-
mérettel, es az örök élet felől valo csálhatatlan re-
ménséggel ez világból ki múlni.*

Az Apostol példája bizonyítja a ezt az kinagy lelki
dicsekedéssel azzal meri magát biztatni hogy az ő ha-
lálában valo meg áldoztatála után el vészti az igálság-
nak koronáját *Job. 13. 15. ísmét. 19. 25. 26. Peld.*
14. 33.

OKAI.

I. Mert az ki csendesz lelki ísmérettel s' az örök é-
let felől valo csálhatatlan reménséggel mégyen ki ez
világból bizonyos az felől hogy az ő földi hajlékának
el-bomlása után, leszen Istentől kéz nélkül építte-
tett hajléka menyben *2 Cor. 5. 1.* Es hogy halála u-
tán ő az Christushoz mégyen lakni. *Phil. 1. 23.*
mi lehet penig ennél szébb s' drágább dolog, mint
embernek abban bizonyosnak lenni; hogy ő az Chri-
stushoz mégyen lakni, holott ez mindennél jobb!

II. Mert ez illetén embernek nem csak életében;
hanem még halálában-is nyeresége az Christus. *Phil*
1. 21. Életében nyeresége; mert hit által magáévá
tette az Christust, az Christus országa immár ő ben-
ne vagyon, es csak edgyedül azon igyekezik, hogy
napról napra jobban jobban nevedek fielsék az ísmé-
retben es értelemben 2. Mert mint hogy immár fel-
támadott az Christussal, azokat keresi az mellyek o-
da fel vadnak *Col. 1. 3.* Halálábá nyeresége 1. Mert ha
él-is az Urnak él-ha meg hal is az Urnak hal. *Rom.*
14. 8. Titk. 14. 13. 2 Mert az halálban meg szünik
vértkezni. *Rom. 7. 24.* 3 Mert az halálban baba mé-

gyen az Christushoz mennyei Atyának házában *Joh. 14. 2. 3.* Hova az mielőttünk járo immár bé ment *Sid. 6. 20.* Az ki által mi immár az *tökéletességre ment lelkekhez járultunk Sid. 12. 23.* Es édgýé lettünk azokkal, kik immár az mennyégben vadnak. *Eph. 1. 10.*

III. Mert az illetén embernek az örök élet felől valo figyelmes várakozása és remensége, soha meg nem szégyenül; hanem még az halálnak általa-is fel magasztaltatik az Christus ő benne *Phil. 1. 20.*

HASZNAI.

Első oktatás 1. Az csendes lelki ísméretű és az örök életnek csalhatatlan remenségivel biro Ember minden félelem, és rettegés nélkül mehet hát az halálra, s' nagy bátran szállhat szemben ezzel az minden félelmeknek királyával 1 Mert meg nyugodott immár az felől, hogy ő az Jesus Christusban valo hitnek általa meg igazulván békeséget nyert *Istennél. Rom. 5. 1.* Minek okáért kicsoda vádollya őtet? holott Isten immár meg igazította es kicsoda kárhoztattya? holott érette az Christus meg holt, időt fel-is támadott és az Atyának Jobján ülvén esedezik érette *Rom. 8. 33. 34.* 2 Mert jól tudja ő kinek hiszen s' nem kételkedik semmit benne, hogy az mennyégben le tértetett drága kincsit meg ne tartsa amaz napra, 2 *Tim. 1. 12.* Mihez képest nagy lelki bizodalommal éneklí amaz hálá-ado éneket 1 *Pet. 1. 3. 4. 5.* 3 Mert nem tart attól, hogy az halál őtet valaha az Christus szertecitől el-fzakasztassa; hanem erősen hiszi, hogy ő az halálban-is diadalmaskodik melyre nézve így biztattya lelkét *Rom. 8. 35. 36. 37. 38.* 4 Mert el-

hitte

hitte azt tökéletessen hogy ő az halálban minden fáradeságitól meg szabadul s' jó cselekedetinek drága jutalmát az Istennek kégyelméből el-velzi *Titk. 14. 13. Job. 3. 17. 18. 19.* Csak így befzelget hát ő az halállal 1 *Cor. 15. 55. Rom. 8. 17. 18.* 5 Mert bizonyos ő abban, hogy az ő teste nem marad örökre az koporlóban; hanem hogy mint az földben vetteter mag, minek utánna meg rothad új testel jó ki 1 *Cor. 15. 38.* Így az ő teste az rothadás után meg ujjulván fel-kél, es fel támad az földnek porából, es az rothadandóság helyet rothadatlanságot, az halandoság helyet halhatatlanságot, az gyalázat helyet dicsőséget, az erőtlenség helyet hatalmat, az lelkesség helyet lelki állapotot öltözik fel magára 1 *Cor. 15. 43. 44.* Azért így vigasztallya lelkét *Job. 19. 26. 27.*

MASODIK Haszna Intés. Ha azt kívánnuk mis, hogy boldogul költözhelsünk ki ez árnyék világból, es csendesz lelki ísmérettel szállhassunk koporlonkban tégyünk szert miis az örök életnek csalhatatlan remenségére.

KERDES. Micsoda dolgok által lehetne nekem ere szert tennem, hogy én minden tétovázás nélkül elhihetném azt, hogy nekem miden bizonynyal meg adatik az örök élet? FELELET 1 Az Istennek az örök életnek meg adattatása felől lett drága ígéretiben valo meg nyugovás által; Meg ígerte ugyan-is Isten, hogy az hiveknek örök életet ad. *Jan. 3. 16.* Az Istennek ígéreti penig Ugyanok és Amenek az az, változás nélkül valok, Ajandéki is olyyak az mellyeket soha meg nem bán *Rom. 11. 2. 29.* Annakokáért nyugodgyál meg az hazudni nem tudo Istennek igalságo,

igéretiben s' magadban az felől így gondolkogyal: Az Isten az hiveknek örök életet ígért, bizony hát meg is adgya; Mert ígértit soha meg nem változtattya, és így következképpen ennékem - is ki ő benne hiszek az ő idejében bizonynyal meg adgya 2 *Tim.* 1. 12. 2 Szerezhet az örök életnek csálhatatlan remenségit az Ur Jesus Christus drága kégyelmeiben s' jo téteményiben való részefülés által, ha magadban érzed, hogy néked rélzed vagyon az Christulnak jo téteményiben, minémű az el választás, meg váltás, elhívás, meg igazítás, fiuvá való fogadtatás, és az meg Szenteltetés. Ha ezeket véled így gondolkodhatol magadban: En az örök életre el-rendeltem, az Isten Anya szont edgy-házának feregében bé szolléttatam bűn bocsáto kégyelemmel meg ajándékoztattam, az fiuvá való fogadtatásnak meltsóságára fel véttem, bizony hát az örök életnek dicsőiségét is élvezsem; mivel az kívül ezek az lelki kégyelmek közzöltettek, azt csálhatatlan-képpen követi az mennyei dicsőiség *Rom.* 8. v. utol. 3 Az Jesus Christussal való szoros edgyeség által, ha hit által az Christussal edgyesülvén ő tenéked fejeddé lott te pedig tagjává lettél ő Felséginek, ebből csálhatatlan remenséged lehet az örök élet felől s' így elmélkedhetel magadban: Az én Fejem a' Christus én előttem immár bément az dicsőiségben, bizonyosan hát engem-is az ő dicsőiségében bé-vízen; mert ő tagja vagyok lehetetlen dolog ugyan-is hogy az meg dicsőítetteteknek tagjai dicsőiség nélkül maradjanak *Jan.* 17. 24. *Ilmét.* 14 2. 3. *Phil.* 3. 20. 21. 4. Lelki ellenségiddel való bajvivásod s' azokon való győződelmeskedéled

kedéled által ha az ördöggel ez világgal s' az tettel szüntelenül viaskodol s' hit általezekén diadalmaskodol mert az örök életnek dicsőisége azoknak adatik, kik ezeken diadalmaskodnak *Tih.* 2. 7. 5 Világi életedben való pálya futásod által, ha tudni illik árnyekhoz hasonló hamar el folyo világi életedet úgy intézed igyekezeted ízerint, hogy Istennek tetsék, és drága árron meg váltott lelkednek örök idvességű félelemmel rettegéssel ki munkálodod *Phil.* 2. 12. Ez által ízerizhez magadnak örök élet felől való csálhatatlan remenséget; mivel az kik világi életneknek pályáját ekképpen meg futtyák azok vehetik el a' Coronát. *1 Cor.* 9. 24. 6 Az igaz hitben végig való álhatalóság által; mert az ki végig meg áll, az idvezül, és az ki hű léfzen mind hálalig, az vészit el az életnek coronáját *Tih.* 2. 10.

Vigasztalás. Ha azért ez meg mondott utakon magadat s' lelkedet az jövőd örök életnek álhatalos remenségivel fel fegyverkezteted, boldog leszel te mind életedben mind halálodban nyereséged léfzen az Christus, mihez képest te is nagy lelki dicsekedéssel, biztathatod lelkedet az örök életnek csálhatatlan remenségivel, ezt mondván: En immár meg aldoztatom s. a. t.

II. TUDOMANY.

Az igaz Edgy-házi szolgának az Isten nyájja körül el költ erejeket s' sok éjjeli nappali nyughatalansággal elegyített munkás izxadásokkal edgyedül tsak az Ur Jesus Christus jutalmaztathattya - meg. A' letzkében vagyon ennek derék fundamentoma, holot a' Sz. Pál az ő munkájának igaz jutalmát, nem másol; hanem a-

maz igaz Birotól az Ur Jélus Christustól várja. *Mat.* 5. 12. *Mat.* 19. 28. 1. *Pet.* 5. 2. 3. 4. *Dan.* 12. 3. *Esa.* 49. 4.

I. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgáknak munkájok nem külső testi dolgokban, hanem a' léleknek szolgálattjában áll. 1. *Cor.* 1. 23. 24. 2. *Cor.* 2. 15. 16. 17. ismét 4. v. 5. 6. 7. 2. *Cor.* 10. 3. 4. 5. 6. 1. *Cor.* 4. 1. A' testi dolgokkal azért az ő szolgálattjok illendő-képpé meg-nem jutalmaztathatik, holott az embereknek lelki dolgokat adnak; de azoktól a' lelkiekért csak testieket vésznek 1. *Cor.* 9. 11. Az lelki dolgok pedig drágábbak a' testieknél. *Mat.* 6. 25.

II. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgák az ő hivatallyokban nem embereknek, hanem a' Christusnak igyekeznek kedveskedni; ha Ugyan-is az embereknek kedveskednének, Christus szolgálai nem lehetnének. *Gal.* 1. 10. A' jutalmat is hát csak egyedül attól várhatják, a' kinek kedve szerint szolgálnak.

III. OKA. Mert a' nyájnak Ura (melly az igaz Edgy-házi szolgáknak gondviselések és pástorfágok alatt vagyon) az Ur Jélus Christus egyedül. *Csel.* 20. 28. 1. *Pet.* 5. 2. Tsak ő Felsége hát az, a' ki azoknak a' nyáj mellett való munkás fáradtságokat meg-jutalmazza.

IV. Mert e' világ a' Christus szolgainak az ő fáradtságokért kevés joval, de sok gonoszsal fizet, a' mint azoknak eleitől fogva való szomorú példájok bizonyitja Zachariást a' Jojada fiát Istenes intésért kövekkel verék agyon a' Sidok az Isten házában tornáczában. 2. *Cron.* 24. 21. Illyés Prophétát halálra

lálra kergetteti Acháb és a' Jezabel. 1. *Kir.* 18. 10. ismét 19. 10. 14. Michéás Prophétát igaz mondásért artzól veretik 's végre tömlöczre vettetik. 1. *Kir.* 22. 27. Jéremiásnak a' jóért gonosz fizetének *Jér.* 18. 18. 19. 20. Halálra méltónak itélék. *Jér.* 26. 9. 11. Meg-verik elsőben az fog-házban. *Jér.* 37. 15. 'S végre edgy fáros veremben vetik. *Jér.* 38. 6. Szent Iltvánt meg-kövezik. *Csel.* 7. 59. Pált a' Sidok erős tsapásokkal ötför verik-meg haromszor meg-vefzfőzők, egyszer kövezik-meg, veszedelmes utakon hurcollyák. *Csel.* 28. 2. *Cor.* 11. 24. 'sa't. Ihol illy jutalmok van nekiek ez világtól, Ha mi kevés joval vadnak pedig ő hozzájuk a' hivek az nem elégséges jutalma az ő szolgálattjoknak; mert az ő fáradtságos 's ez világi jok között semmi egyenlőség 's proportio nintsen. Bizony hát az ő jutalmok az Ur Jélus Christostól adatik.

V. OKA. Mert az igaz Edgy-házi szolgáknak az Isten nyájja mellett el-töltött éjjeli nappali sok nyughatatlanságoknak valóságos igaz jutalma a' ditsőségnek fonnyadhatatlan Coronája. 1. *Pet.* 5. 4. Ezt pedig a' ditsőséget más nem adhattya; hanem egyedül a' ditsőségnek Ura, ki az Ur Jélus Christus. 1. *Cor.* 2. 8. mint hogy magára-is vállalta azoknak meg-jutalmazását. *Matt.* 19. 28.

H A S Z N A.

Oktatás. Nagy lélzen hát az ő hivatallyokban jó lelki ismérettel el-járo igaz Edgyházi szolgáknak jutalmok, mivel az nem embertől hanem az Ur Jélus Christostól adatik. 1. *Cor.* 9. 17. A' penig a' jutalom im ezekben fog állani. 1. Az ő tiszteknek hűs-

hűféges gyakorlására való meg-ditsértetében, hogy az Urnak talentomával hűfégesen kereskedtenek. *Matt. 25. 21.* Az Urnak őrmében való bé-izolittatásában. *v. 21. és 23.* Az melly őrm nem egyéb hanem a' Mennyei ditsőség, melly azok számára letétetett. *1. Pet. 5. 4. Dan. 2. 3.* II. Az igaz Edgyházi szolgáknak az ő hűféges fáradságoknak igaz és valóágos jutalmát az igaz Biro Ur Jéhus Christustól kel varni, és nem e' világi emberektől; mert e' világ azt nem jutalmazhattya-meg soha; 's nem-is akarja meg-jutalmaztatni egyébbel; hanem szidalommal, üldözéssel, gyalázzattal, tömlőtzel 's kínos halállal. III. Az Isten szolgáinak valóágos jutalmok nem találhatik ez világon, hanem e' világi élet után adatik-meg, melly most a, memnyégben tartatik 's az utolsó napon osztán meg-jelentetik. *1. Pet. 1. 4.* IV. Sokkal tartoznának hát az emberek igaz Edgyházi szolgáknak az ő éjjeli nappali sok nyughatatlan-ságokért mellettek való sok késértett és nyomorúság szívenvedésekért. *Csel. 20. 19.* De ezt a' világ csak semmire bethűlli; hanem ennek jutalmát az Ur Jéhus Christus fizeti-meg.

II. Halzna. *Feddés.* Azokat feddi a' kik az Isten házában jó lelki ílmérettel forgolodo igaz Edgyházi szolgáknak a' joért gonoszszal fizetnek, holott ha joval fizetnének-is nékiek még-is azoknak éjjeli nappali sok nyughatatlan-ságokat, 's mellettek el-költött erejeknek jutalmát soha elégedendő képpen meg nem fizethetnék; mivel azt csak az Ur Jéhus Christus fizetheti-meg. Illyének I. A' kik az Isten szolgaira ha tisztek szerint őket meg-feddik, gonosz

izem-

szemmel néznek rájuk bosszút állani igyekeznek 's gyakorta kezéket ő ellenek ki-is nyújták gonosz izándékkal. Mint amaz bálványozo Jeroboám Király a' Bethelbéli oltár ellen jövendő Prophetá ellen az ő kezét ki-nyújtá, mellyet az Ur meg-izárazta. *1. Kir. 13. 4.* Így a' Herodes Antipás a' Kerebető János ellen. *Mat. 14. 10.* Kinek igaz mondalért fejét véteti. II. A' kik az igaz Edgyházi szolgáknak életnek táplálására rendeltetett jövedelmetskéjeket minden tehetségekkel tsorbitani igyekeznek, mint e' mi hálaadatlan nemzetségünk tselekezik, kiválképpen ha Istennek valamely itéleti szál reánk avagy földünkre, csak az Edgyházi szolgák lakolnak érette, azoknak jutalmok kissébbítettik miatta, mint ha edgedül azok volnának a' veszedelmének érdemlő okai. III. A' kik az igaz Edgyházi szolgáknak életkébéli sok munkás szolgálatyokról hálaadatlanul el-felelkezvén azoknak igye fogyott gyámoltalan maradékit, özvegyit árváit minden bánakodás nélkül hirtzollyák nyomorgattyák sértegetik, mint amaz Prophetá özvegyit. *2. Kir. 4. 1.* Meg-nem gondolván az mi vagyon. *Ki-jöv. 22. 22. 23. 24.* IV. A' kik a' köszönféges nyomorúságnak idején egyebek felett való el-hordozhatatlan adozással terhelik azokat, holott még amaz pogány Artaxerxes-is illetlen dolognak itéli vala ezt. *Esd. 7. 24.* *Másodszor.* Az Edgyházi szolgák közül-is feddi azokat I. A' kik nem annyira az ő szolgálatyokban az Isten ditsőségét 's a' népnek lelki épületit nézik, mint az magok ideig való halznát, kik a' nyájra semmi gondot nem viselnek; hanem annak

köve-

köveivel élnek, gyapjával ruhászkodnak, a' juhokat pedig nem legeltetik, jaj ez ilyen Edgyházi szolgáknak. *Ezech. 34.* Illyen vala a' Bálám. *Num. 22. 2. Pet. 2. 15. 16. Jud. 11. II.* A' kik e' világnak az Isten szolgálaihoz való nagy háládatlanfágokért, s azoknak e' világnak fiai előt betstelenségekért *1. Cor. 4. 9. 13.* Ez szent tisztet megvetik, és ha sinitén az eke szarvára vetették-is az ő kezeket; mindazáltal azokra a' kik e' világban vadnak vilzsa tekén-tenek; Ist tisztet mellől vég-képpen el-is ugranak, és a' Demással a' jelen való világhoz ragazkodnak, a' jutalmat nem az Ur Jéhus Christustól, hanem ez világtól várják, kik felől mondgya az Apostól, hogy az Evangeliumot nem szeretetből; hanem versengé-
ből prédikállyák.

III. *Intés.* Ha a' Christusnak igaz szolgálja vagy, ne nézd e' világnak háládatlanfágát, hanem nézzed azt a' drága jutalmat, melyet a' nyájnak Ura jövendőben teneked fizet. II. Légy szorgalmas, és tisztben jó lelki ismérrettel el-járok. *2. Tim. 4. 1. 2. 3. 4. 5.* III. Várjad fáradságodnak igaz valófágos jutalmát egyedül az Ur Jéhus-tól, kinek ha hien boldgál meg-fizet jövendőben örök élettel.

ALKALMAZTATÁS.

Hogy edgy izoval immár befédemet fordítlam e' jelenvaló bomorú alkalmatlóságra, senkinek a' jozan ítélet tétellel biro emberek között semmi kécsége nem lehet az felől, hogy ez mi b.e. Urban csendesen el nyugodott s' kegyes példájával közöttünk sokat építő jó Ör állonk T. Urunk s' Atyánk-is csendelz lelki ismérrettel, és az örök élet felől való csala-

hata-

hatatlan reménléggel ne állott légyen koporfojábá. Tanubizonfágot téfzen erről az ő életébéli követésre méltó nagy kegyetlége elsöben; Másodszor penig szent hivatalyában tisztben s' hivatalyában való hűléges forgolodása. A' mi az ő életét illeti, ti tégyetek bátor tanubizonyságot rolla, hogy szoros Evangeliumbéli életnek követője volt; mert Istenre nézve olly kegyetlen élt, hogy még az kegyetlenség-is kegyetlenséget tanulhatott tőlle. Felebaratira nézve igazán, úgy mint az kinek mivel tartozott meg adta; Magára nézve penig mértékletellessen s' jozanon annyira, hogy noha negyven Esztendőök teldegelének el Isten kégyelméből, az miolta az Pápai Helvetica Confession levő gyülekezethez relatioja s' köteleltsége volt, mellyekközül két ízben négyet az Deákiregnek dicséretellessen való igazgatásában, az többbit penig az Edgy-házi Szent hivatalban tölte el; de senki nem mondhattya igazán, hogy valaha ennyi Esztendőök el-folyása alatt is bortol csak valami kevésle való meg terheltetésit látta, annál inkább nyelvének vagy lábának az miatt való tántorodását. Oh mértékletes jozan életnek követésire hivatott Edgy-házi; szolgálak *Tim. 3. 3. Tit. 1. 7.* között-is ritka példal. Az mi közönséges tisztit illeti, meg felelt annak-is (az mennyire az mostani siralmas időnek könyhullátasa engedte) jó lelki ismérrettel, Ugy hogy merő ki meczett ábrázattya s' tüköre volt azoknak, az mellyeket Sz. Pál a' Püspökben meg-kéván. *1. Tim. 3.* Fegyhetetlen tiszta életnek követője, ellenben tisztatalan fertelmes életnek gyomorból gyűlölöje, Ugy mint ki annyira utálta az botránykozató életet élő em-

ber

bert s' kíválképpen Edgy-hazi szolgát hogy ha el ké-
rülhetne, vellel szemben lenni ingyen csak nem-is ké-
vánt, Vigyázó, gazdálkodo (melly szép Virtus ben-
ne egyebek felett ugyan emineált és ki tündöklött,)
nem undok nyereségnek kívánója, mint sok telhe-
tetlen, és ez jelen valo világnak szerelméhez majd el-
válhatatlanképpé ragaszkodott s' sziveket tsatlott Egy-
házi szolgák, nem az Istennek öröklégin uralkodo
1. Pet. 1. 3. 4. Nem hiv ditsóslégnak kívánója s'
maga bétfűlletinek vadálzoja: hanem mindenben az
maga forrával meg-elégedő az harczolástól, és fő (vén-
fégtől ideg) joknak szeretője, mértékletes igaz maga tür-
hető az igaz befűdnek mely tanítáfra valo szorgalmatos
meg-tartója, NB. Vellel egy hivatalból évő szolga Társai-
nak becsűllője s' csak az leg együgyűvebbiknek is tisz-
tetséginek meg-adoja. Titkos fogyatkozásinak alát-
tomban s' Atyaikképpen épületesen meg dorgálója.
Az mi az Pápai szent gyűlekezetben valo forgolodását
illeti abban hűséggel s' illendő serenységgel el-járt. Az
Isten feregének tüköre volt, és dicséretes példája az
kegyességben, az szeretben az mértékletességben,
az alázatosságban, az szélidységben, az nyájaskodás-
ban, és egyéb joltságos cselekedetekben, Beszedi ol-
lyák, melyekben embér hivalkodást nem tapasztalt;
főt minden szavai tiszták, bétűletesek, szemérme-
tesek épültre valók, és kegyelemmel, mint valami
foval meg lozatattak. Háza népe között szelid,
csendels, engedelmes, minden cseledinek jo példa
ado, és olly ki az ő házában jol tudott elől járni, meg
keferedett Isten felő az ő koponája felet meltán zokó-
gó özvegyével, 39. Elztendőknék el-folyála alatt,

min-

den kegyes házasoktól követésre méltó Angyali ed-
gyes életet élt, nem volt béres; hanem jo Pálztor,
mint az ki az Isten öröksége mellett örömeft Szeny-
vedett, és nagy álhatatossággal togságot, tömlőczőt,
vasat, vereséget, és egyéb nyomoruságos nehezsége-
ket viselt. En meg vallom elégtelen voltomat ez Urban
boldogul ki mult Isten szolgájának érdemlett dicsé-
retinek elő számlálására. Ezek mint azt mutogat-
tyák, hogy minek utánna Nemes harczát meg har-
czolta páliáját meg futotta hitét végig álhatatosan
meg tartotta csendes lelki ísmérettel s' az örök életnek
csalhatatlan reménségivel szállot bé az ő koporsójában.

Jutalmat hű Szolgálatyáért egyebet nem vett ez
világtól; hanem az mit édes Idvőzítőnk az tanityá-
nyoknak eleve meg jövendőlt vala. Mat. 5. 11. és
az mit amaz Izraelnek reménségéért vas lanczokkal
környül vétetett Sz. Pál 2 Cor. 11. 24. 25. 26. I-
sten mindazáltal az ő sok Izenvedést ez életben-is ju-
talam nélkül nem hadta. Hogy az idegen Országok-
ban s' Nemzetek között valo siralmas számkivetésnek
alkalmatosságával az ő személlýének kedvelsét tette-
tést szánt szándékkal el halgassam, meg jutalmazta
Isten az ő sok izzadozást életnek meg holtszabitasá-
val; Ugyan-is jollehet az ő szabadulása után, azt o-
hajtotta, hogy bár csak edgy elztendőt engedgyen
Isten nékie, melyben sok nyughatatlansági s' bizony-
talan helyeken valo sanyarú hurezoltatási után vala-
mennyire meg pihenhesen s' Istenét csendes lelki í-
smérettel szolgálhassa; mind az által többet adott né-
kie Isten annál az mit maga kívánt mert ezen bét
(mellyben lelke boldogul az ő Teremtőjéhez az men-

C

nyig.

nyégben az Angyaloktól felkelzített) rekészti be
kelerves rabságából s' szomorú számkivetésből az
Urnak nyája's édes gyamoltalan tselédi közze valo
hazajövetelinek Tizenötödik éltendéjét. Olly ke-
gyelmessen tselekedék az jó Isten ő velle mint izintén
amaz Istenfelő Ezékiás Királlyal; mert mint annak
igy ennek-is az ő életét tizen-öt éltendővel hoz-
fzabírtá meg ő Fellége, mellyeknek el folyása alatt az
ő utolsó betegségének más-fél hetin kívül az mikor
gyakorta valo közhvénybeli keferves fájdalmi meg
gátolták, mind utolsó pihenésig szolgált Istennek.
Ugy hogy méltan azt mondhattuk ez Urban el nyu-
godott Tiszteletes Urunk's Atyánk felől az mit az
Izrael népe az ő Királyok az Dávid felől *Solt. 12. 5.*
Életet kert te tőled, és adál nekie napoknak hozfzú-
fágát; De kíváltképpen immár életének elvégeződé-
se után minden szenyvedést s' könyhullatást Isten
meg jutalmazta ő nékie mind lelkére s' mind testére
nézve, mert az az ő szémeiről immár minden köny-
hullatásokat el-törölt *Tit. 7. 16. 17.* Fáradcsági-
tól meg-nyugotta. *Titk. 4. 13.* s' jo és hű fáradcsága
után öt az ő Urának örömeiben befzállótta. *Mat.*
25. 21. és rélyt adott ő nekie amaz bünnöskéket igaf-
ságra vezérő bőltek között, holott fénlük mint az
égnek fényességes, és mint az tsillagok örökkön ő-
rökké. *Dan. 12. 3.* Szóllásbéli Kedvelség immár
az ő ajakiban nintsen; mert nyelvének kötelit az halál
el-fzakaftotta; mind az által ha szolhatna hozzád
foktő vilék között lajlódó Christus Jესusnak gyenge
híűma. Pápai. H. C. L. Sz. Gyűlékezett végső
búcsúzó belzédit így nyujtaná: Édes nyájam, Pá-

pai. Sz. Gyűlékezet, kihez negyven éltendőktől
fogva valo kötelelégemet az az irigy halál el-fzakaft-
totta, kívánom. Hogy oltalmad légyen tenéked az
örökre valo Isten, alattad legyenek az ő örökké valo
karjai. Az te ellenségedet veizelst el, hogy lakozzá
bátorsággal az gabonának és bornak földében. Ol-
talmazzon tégedet az Ur az te tegédségednek paílla,
kiaz te ditsőiségednek fegyvere, Alázta meg az te
ellenségedet te előttd, hogy azoknak magolságit ta-
podgyad *Moses 3 köny. 33. rész. v. 27. 28. 29.*

Tőled Isten fáfárinak titkainak ferege így venné bu-
tsújat: Timéktek Isten titkainak fáfári, az Ur nyíl-
son szabados ajtot ennek utánna-is az Evangeliumi
tudománynak hirdetésére és adgyon Szabadságot az
Szóllásra, s' tartson meg beuneteket az szenteknek
edgy testben valo kötőztetésére, szolgálatnak mun-
kájára, és az Christus testének építésére. Tartsátok
meg áthatatlan az hitere, és az jó lelki isméreret, s'
fussatok nagy ferinységgel mind az tzélig, hogy az
hervadhatatlan koronát el-vehessétek.

Tégedet pedig fok renbéli keferves fájdalmi között
hűséges segítségdeddel öt gyamolító életének hív Tár-
sa, keferűségnek tárgyul tétetett szerelmes özved-
gye így szóllétana meg: Fizelst meg az Ur hozzám
valo hűségedet nagy, fok kínaimban valo jó dajkál-
kodádat. Az özvegyek Atvák Atyának gondvi-
selése alá ajánlak tégedet, ez gyámolítson tégedet
zomorú Özvegységedben, s' légyen tenéked-is tőb
árvákkal együtt jó gondvilő Tutorod és gyámolod.
Titeket-is az Ur félelmében nevelt Léányim's azzok-
kal fogdott Fiaim azon jó Istennek gondvilésére

bizlak, tartson meg az Ur benneteket egymás szeretetiben. Hát tenéked tudományért bűdolo edgyetlen edgy Fiám, ki meg tsak hideg tetemimet sem láthatod, mit mondgyak? Oh melly igen kévanom vala fel-tett tzelomat benned elvégezni 's elérni; de az Ur nem engedte. Az Isten azért kinek szenteltelek, tartson meg, 's nevellyen az mennyei tudományban 's ahoz illendő kegyelségben az ő meg romladozott lelki Sionának építésére. Végezetre mindnyájjan tinettek, kik ő velle ez irgalmalságot tselekedetek hogy utollo úfztelségit megadni nem sajnallottatok azt kívánny, hogy légyetek mindnyájjan áldottak az Urtul, az Ur véletek-is tselekegyék hasonló irgalmalságot 's végre ő velle edgyütt is adgyon részt néktek-is az boldogságban mellyben ő immar lelkére nézve bé érkezett. Amen! Amen!

V E G E.

HIT.

HITNEK TEST ELLENVETESIN
VALO DIADALMA.

Teremt. 22. 11. 12.

Abrahám Abrahám! Ki felele imbol vagyok, és monda: Ne nyújsd ki a' te kezedet a' Gyermeke, és meg ne bántsad őtet; mert most ismértem meg, hogy féled az Istent, hogy nem tiltáa-meg a' te Fiadat, a' teedgyetlen edgyedet én töllem.

A' nagy hitű és az ő lelkének gazdag kegyelmi-vel bíró Emberekre igen sullyos és rend kívül való Probákat 's kélérteteket szokott eleitül fogva a' bőlts Isten botsátani. Miért tselekedgye ezt ő fellege, edgy két fundamentumokból meg-mutogatom. 1. Cselekelzi ezt a' bőlts Isten ezért, Hogy a' terhes probáknak 's kélérteteknek el vitelélében 's el szenvedeliben, az Hiveknek emberi erőtelenségek között, az Isteni nagy erő ki tündököllyék és el-végeződgyék. Ezokáért mért vala Isten olly sullyos probát és kélértetet az Sz. Pálra, az ő oldalában hegyes ősztön modgyára ragadott Sátán Angyala által hogy annak az késértetnek el-szenvedésinek alkalmatolságával az Sz. Pálnak emberi erőtelenségi között ki nyilatkoz-nék az Isteni nagy erő 's nagy hatalom, melly hit által az hiveket őrzi, hogy azokban is az ő hitek meg ne erőtelenedgyék, és az késérteteknek edgy-máit erő habjaitol el-ne borittalsék 2 Cor. 12. 9. (2 Hogy ekképpen az ő hitek az külömb-külobb késértetek által

által meg próbáltván, és tündöklőbb bététettvén, az Christus meg jelenéskor az híveknek mindenek előtt való ditséretekre ditsőségekre és tisztaségekre szolgállyon, az ő hiteknek meg próbáltatására 1 *Pet.* 6. 7. ezért mondgya bölcs Salomon is *Peld.* 17. 3. Mint az olvasztó Mester ember tegéllye az ezüstit, és az kenneze az aranyat; Ugy az Jehova meg próbállyá az sziveket. 3 Mert ugy kívántatik hogy az hitekben az proba és kísértet az Istenlelkének ő bennnek lévő ajándékinak mennyiségéhez mérsékeltséék, hogy így az Istennek ajándéki, és az kísértetek között, neminémű proportio 's egyen lőség legyen 1. *Cor.* 10. 14. Az kinek azért hitiheli ajándéka nagyobb, annak probája is sulyosab; Ellenben az kinek csak edgy mustár magnyi, annak probája is kisebb, hogy így az vezédelmes kísérteteknek erős szelveszei között valami módon az gyenge hit hajtörést ne szenvedgyen, mint az Alexander és Hyméneus fölől mondgya az Sz. Pál; hogy az hitet és az jó lelki ismérteket meg vevén hajo törést szenvedtek 1 *Tim.* 1. 19. Illy nagy kísértetet mért vala Isten az ő szolgáljára az Sz. Pálra az Szent Jobra *Job.* 1. *ismét.* 2. Illyet a' Sz. Pálra 2 *Cor.* 12. Illyet az nagy hitű Abrahám Patriarchára, az kinek hitét négy kiváltképpen való dolgokban kísérté meg Isten. 1. Az ő házából való ki hivatatásban. Teremt 12. 1. Valóban nagy kísértet vala ez, hogy ő Caldeában született 's neveltetett lévén, édes Attyának házá elhagygya és olly földre bújdosék, melyet maga is né tudna. Valo hogy az Isten parantsolattyával edgyütt, az ő gazdagon való meg áldattatása fölől is vett vala

Isten-

Istentől igéretet Teremt. 12. 2. 3; de hiszem így gondolkodhatik vala: Uram ha engem meg akariz áldani miért nem ez helyen? miért kell elhagynom születemnek földét, édes Attyámnak házá, Attyámfiát, kedves jó akaróimat, barátimat? holott nem is tudom mitsoda föld legyen az a' melyre engemet küldesz, De az ő nagy hitivel mind ezeket az testi okoskodásokat meg győzte, és az Isten parantsolatának engedvén, el-mene az helyre melyet örökségül véndő vala, nem tudván hová menne *Sid.* 11. 8. 2 Meg kísérté Isten az ő hitét az Canahán földén való holzfás és terhes bújdosással, mely ebben állot, hogy hazájából való ki hivattatála után egész életét: ugy mint száz Esztendőket töltött el az Canahán földén való fialmas bújdosásban, holott csak edgy tal palatni földet sem bírt; hanem az Istennek igéretit hit által, melyben azt ígérte, hogy azt az földet öröklégül az ő maradékinak adná *Csele.* 7. 5. az mi az ő bújdosását nem kevésse őregbithette azon az földön való bújdosásban. Házakban s' várookban soba nem lakott; hanem mint jövény látorban, mind addig mig életét el-végezné. Ezt is mind az által hitivel meg győzte, mivel vár vala olly várost, melynek fundamentoma volna, melynek Teremtője és építő Mestere az Isten *Sid.* 11. 10. 3 Meg kísérté Isten az Abrahámot az ő Hazaságában való holzfás mag talansága, és az ígérte Fiának Izáletéle fölől való ígérteinek holzfás ideig való el-hallasztásával; de ezen is győzödelmeskedett hitnek általa *Rom.* 4. 18. 19. 20. 21. 4. Meg kísérté Isten Abrahámot, az ő edgy izlított Fiának meg aldoztatála fölől ki adott parantsolattal Te-

remt. 22. 2. de hit által ezt-is meggyőze Sid. 11. 17. 18. 19. Mert kétféle lef. vala azt meg áldozni, mely kézfésztét látván Isten az Abrahámnak, meg tilalmazá őtet az ő Fiának meg öléfétől az kezünk alatt levő leczkében.

SUMMA AZ LECZKENEK.

Az Abraham izándékanak Isten tilalma által való félben izakaszatára fundamentomával edgyátt.

1. Résziben vagyon a' tilalom: Ne nyujtsd ki 's a. t.

2-ban vagyon a' tilalomnak oka avagy fundamentoma: mert most ísmertem-meg 's a. t.

M A G Y A R A Z A T.

1. Kérdés. Miokéért tilalmazza-meg Isten, Az Abrahámot az ő Fiának az Isáknak meg-áldozásától, holott talám az ő bűi és engedelmeffége tündök-
lőbbé tette volna az Isáknak meg-áldoztatása által.

F. 1. Azért Mert Istennek az Isáknak meg ölet-tetése felől ki adott parantsolattya, nem a' dolognak végben vitelére 's el követésire kötelező; hanem az Abrahámnak engedelmefféjét meg-kéértő parantsó-latt volt. Az Isten ugyan-is az emberi áldozatot az ő tiszteletiben soha nem kedvelte; hanem inkább gyű-lölte 's tilalmazta-is. *Moses 2. kir. 32. 17. s* a' többi között a' Manasses Királyban is igen meg-jedzette, hogy a' Moloch bálványának tiszteltégire, az ő Fiait a' tűzön által vitte 's meg-áldozta. 2. Kir. 33 6. Ez által azért a' parantsolat által hitit és enge-delmefféjét akarta Isten az Abrahámnak meg-kéfér-teni, hogy ha tudnia illik e' dologban tőkélletes enge-delmefféjét mutatná-e Istenhez, nem hántorgatván azt semmiben a' mit Isten nékie parantsol. Hasonló

do'got

paran-

parantsola Idvezitőnk. *Mat. 19. 21. Amaz gazdag Iffinak, ki a' törvénynek bé-töltésével ditsekedik vala: Ha tőkélletes akasz (ugy mond) lenni, add, el mindenedet és osztogasd a' szegényeknek, és kin-tsed léfzen Menyörizágban, és jere és köves enge-met. Melly parantsolatban-is nem e' tzellya Urunk-nak, mint ha minden jovaiknak el adálában 's a' sze-gényeknek való ki- osztogatálában, mint Istennek tetző tiszteletben gyönyörködnek, és mindenekett erre köteleznék; Igy ugyan - is senkinek nem volna szabad a' kerefzyéneknek tulajdon jószágokat birni. Azonban ha minden jószágát a' szegények táplálására költené-is valaki, és ha testét tűzre adna-is ha sze-retet nintsen benne semmit a' nem használ. 1. Cor. 13. 3. Hanem ez volt tzellya Idvezitőnknek, hogy meg-kéfértse azt az Iffiat, hogy ha ő olyan tőkél-letes engedelmefféggel viseltetnék-e az Istenhez az minéművel ditsekedik vala: Jollehet a' kettő közöt külömbfélg völt ebben, hogy az Abrahámnak ada-tott parantsolat által nap fényre akarta Isten hozni, minémű tőkélletességre jutott Abraham az Isten lel-kének kégyelme által, ugy-mint ki az Isten paran-tsolatihoz tiszta szível való engedelmefféjét mutat-hatná-meg azokban a' dolgokban is a' mellyek nehe-zeknek, és az emberi okoskodással ellenkezőknek láttatnának. Amaz Iffinak adatott parantsolat által pedig meg-akarta mutatni, hogy annak az Istennek minden parantsolatának meg-tartásával való ditséke-désére héjjában való volna, Ugy-mint ki ő Felfégi-nek tsak edgy parantsolattyához-is kéfz engedelmefféjét nem mutathatná. Mint hogy azért e' parantsolator*

Isten az Abrahamnak meg-kétfertetésére adta volt, ez-
okáért nem engedte hogy az ő fiát meg öllje és meg
áldozza. II. Azért mert látta Isten az Abrahamnak
igyekezetit Izándékát 's ebbéli parantsolattyának
végben vitelére valo készségeit, melyet Isten az A-
brahámól olly kedvel vet mint ha immár az ű Fiát
aſtú tselekedettel meg-áldozta volna. Ez az oka
hogy a' mondatik felölle. *Sid.* 11. 17. Hitnek ál-
tala meg-áldozta az Isákot amaz ő edgyetlen edgy Fi-
át. mint ha ebbéli Izándékát végben-is vitte volna
ugyan is a' hiveknek két renabéli jó igyekezeteket
's Izándékokat igen kedvelli Isten, ha szintén ember
azokat tselekedetivel el nem követheti-is. Ugymint
Elsőben. Az ollyan jo fel tett Izándékokat, melye-
ket ő Felsege az önnön maga gonvilelésével meg-
gátol. Illyen vala a' Dávid Királynak Izándéka, az
Isten házának meg-építése felől melyet ő véghez
nem vihete, mivel őtet Isten ettől meg-tiltá; mind-
azáltal ezt az ő jo igyekezetit kedvellette 's meg- is
jutalmazta. 1. *Kir.* 8. 18. 2. *Sam.* 7. 16. Igy az
melly embernek vagy on arra jo igyekezeti, hogy a'
Christus képit viselő szegényekkel jól tégyen, ked-
velli azt Isten, ha szintén az ő fogyatkozott állapot-
tya miatt ebbéli Izándékát, el nem követheti-is. 2.
Cor. 8. 12. *Luc.* 21. 3. Halonlosképpen midőn az
hivék magokat jo lelki ísmérettel kelzítgetik az Uri
vég vatsorával valo élésre azonban valami nyavalya,
avagy betegség által meg-akadályoztatnak, szintén
ollyban tartja Isten, mint ha azt véghez-is vitték
volna. Illyen vala az Abrahamnak jó igyekezeti-is.
Másodszor. Az Ujjá született hiveknek, ollyatén jó

igye-

igyekezeteket, mellyeknek el-követésére volna aka-
rattyok, de a' testnek romlottsága 's a' Sátánnak ké-
férteti miatt el-nem követhetk: Igy vala dolga a' Sz.
Pálnak. *Rom.* 7. 15. 16. 17. Ha azért a' hiveknek el-
tökéltett Izándékok vagy on a' jonak el-követésére,
bár a' természetnek romlottsága miatt sok gonoszt tse-
lekedgyenek-is, 's emberi erőtlenségből sok jot el-
hadgyanak-is; mindazáltal tsendets lehet az ő lelkek
a' felől, hogy az ő igyekezetek Isten előtt kedves, és
ollyban tartatik, mint ha azt tselekedettel-is meg-bi-
zonyíthatják volna; mert az Isten a' hiveknek szin-
mutatás nélkül valo jo igyekezeteket a' Christufért
kedvelli, bár szintén erőtlének és bűnnel meg- un-
dokéttatattak-is az ő külső tselekedetek. III. Mert
az Isáknak meg-öletése felől ki-adott késértő paran-
tsolatnak példája által, amaz világ fundamentomának
fel-vetése előtt meg-öletett bárány Ur Jésus Chri-
stusnak halálát, és abból valo fel-támadását akarta I-
sten ki-ábrázolni. 1. *Cor.* 5. 7. Mellyre nem kíván-
tatott, hogy az Isák tselekedettel meg-öletettsék, ho-
lott az Abrahamnak igyekezetire nézve immár meg-
öletetett volt. Ezért mondgya Sz. Pál. *Sid.* 11. 19
Hogy Isté az Isákot a' halálból néminémő hasonlatos-
ság szerint fel-is támasztotta. meg-tiltván Abrahá-
mot az ő Fiának meg-ölésétől, és azt életben meg-
tartván, melly dolog Abrahamnak ugy esett, mint ha
Isten az Isákot (Kit ő immár meg- akar vala ölni)
ujjonnan az halálból támasztotta volna fel néki. II.

KERDES. Vallyon annak elötte nem tudta-e Isten
az Abrahamnak Isteni fálelmét, avagy hitbéli engedel-
meségét, hogy azt mondgya: most ísmérem-meg ugy-
mond

mond? FELELET. Az ki mindeneket cselekefzik mindenekben 1 Cor. 12. 6. és az kinek segedelmek nélkül Ember semmi jót nem tselekedhetik. Jan. 15. 5. 2 Cor. 3. 5. mi módon ne tudna és ne esmérne az mindeneket. Azt is jól tudta hát hogy Abrahám féli az Istent. Teremt. 18. 12. 18. 19. Más az hogy Abrahám annak előtte is immár az ő hitinek és abbéli engedelmeiségének szép jeleit, és próbait adta volt, mind akkor az mikor Isten parantsolatyára lakta földéből rokonsági közzől, ki büjdosott idegen földre Teremt. 12. 14. mind az midőn az ő Szolgálójától az Hágártól született Ismaél nevű fiát házából ki küldte Teremt. 21. 14. mind pedig az midőn az ő egész háza népit környől metélte Teremt. 18. 23. Hanem az mi gyengeségünkhöz alkalmaztatván magát ő Felsége emberi módon szól, mivel az mi véges elménk az Istennek véghetetlen tudományát külömben meg nem foghatná, hanem ha ő Felsége alkalmaztatná magát az mi gyenge elménkhez. Azért mikor így szól: most élmértem meg, nem ezt téfzi, hogy ez előtt nem tudtam 's nem élmértem, hogy te engemet félsz hanem ezt. 1 Most kélértem 's most próbáltam meg ezen parantsolatom által, hogy te engemet tilizta szível félsz és szeret. 2 Most terjesztettem mások eleiben 's ez egész világnak mostá nyilatkoztatam ki az te nagy hitedet, 's engedelmeiségedet, 's az én tégedet meg késértő parantsolatomnak elkövetésére való nagy kezségedet 's hajlondoságot ki az én kívánságomra kéfz léfz való tulajdon erőten kezeiddel meg ölni edgyetlen edgy Fiadat, kit ennyi időkig vártál, ki tenéked meg éllemedet véségedbél született,

az ki

az ki fölőligéretet vétél hogy az által sokasíttatnék meg az te magod és abból származnék az Messiás, kiben ez földnek minden nemzetségi meg fognának áldattatni. Ezt az te én hozzám való nagy szeretetedet s' indulatodat, ez parantsolat által nyilatkoztatam ki, ebbén az hitben s' engedelmeiségben másoknak-is követésre melto példájul eleikben helyhezettetek tégedet. Ugyan-is nem kitsiny Isteni szeretetnek jele embernek magát úgy meg tagadni, hogy az önnön ágyekának gyümölsét, edgyetlen edgyet. Vén-ségének Fiát, ígérnek Eiát meg meg öllye. Illyen vala pedig Isák. Ez tselekedetivel nyilván meg bizonyítottta magát Abrahám Isten Tanítványának lenni mert szerelmes Fiát gyűlölte ő érette Luc. 14. 16.

III. KERDES Vallyon az Isten nem kívánté itt képtelen dolgot az Abrahámtól ezt parantsolván, hogy Fiát öllye meg, és ha Abrahám ezt véghez vitte volna nem vetkezett volna benne. FELELET. Szabad volt Isten velle ha Abrahámnak olytén dolgot parantsolat-is, melly az testnek vízfza tettet, és az természet ellenkezőnek latzot-is 1 Mert Isten az természetnek Ura, Authora, azért Szabadosan parantsolhat természet ellen, avagy az felett való dolgot úgy terfvén ő Felségének. 2 Mert Isten senkiül nem függ; mivel Istennél nagyobb senki nintsen, ki törvényt írhatna ő eleiben, Ha törvény nints ő eleiben írva azt tselekedheti hát 's azt parantsolhattya az mi ő néki tetik; mert az hol törvény nintsen véték is nintsen ott, az véték ugyan-is az törvénynek megrontása. 1 Jan. 3. 4. 3 Az mi életünket Isten adta, ha el kívánnya szabad velle. Az mi pedig az Abrahamot

I. Mert az igaz hit az Istennek minden munkáit jora magyarázza 's ő Felségének minden akaratyán meg-nyúgzik, ezt mondván: *Atyám legyen meg a' te akaratod.* Solt. 119. 71. Jo énnem s a. 1. *Préd.* 7. 3. A' ki pedig az Istennek akaratyán meg nyugzik 's minden munkáit jora magyarázza, soha olly akadályi 's olly tufakodási nem lehetnek az ő lelkének, az mellyeket meg nem győzhet, és magában le nem tsendíthet Solt. 42. 12.

II. O K A. Mert az hit ez világot-is meg győzi 1 *Jan.* 5. 4. Valami Istentől születet meg győziez világot, és ez az diadalom, melly meg győzi ez világot, tudniillik az ti hitetek, ha azért az hit ez világot meg győzi, annak minden haboruit, akadékit, kedvetlenségit-is könnyen meg győzi, és annak szomorú változásin fellyül fordul. Es így következés képpen, az kegyes szülék-is ez világot meg győző hit által mindé akadályokat 's testi ellenvetéseket, mellyekkel ez világon Izerelmének szomorú halála miatt lelkek sértegettetik, meg győzhetnek.

III. O K A. Mert az igaz kegyes embert minden-némű szorongattatásban 's szomorú változásiban bekéséges tűrővé téltzi *Jac.* 1. 2. 3. Mi az oka hogy David midőn az ő halálára igyekező 's lelket vadálzo Saul meg őlherné nem tselekedi? Az hit nem engedte azt, melly őtet olly nagy békéséges tűréssel tegyverkeztettefel, hogy midőn az ő szolgai kényszeriténék az Saul életének el-fogyatására illy szokra fakad ki: *Oltalmazzon engemet Isten attól, hogy felemeljem az én kezeimet az Úrnak Christussa az az, az*

fel

felkenesse ellen, az Ur meg-veri az Sauli, vagy az ő orája el-jö 's meg hal, avagy hadban mégyen 's ott vész 1 *Sam.* 24. 7. *ismét* 26. 10. Így az kegyes Atyákat, Anyákat-is az igaz hit az ő szerelmefek halálán békéséges tűrőkké és minden testi okoskodásokon diadalmaskodokká téltzi.

IV. O K A. Mert a' jo hitű embernek reménsége a' halálban sem vész-el. *Péld.* 14 33. Az, az, még halálának, avagy halálhoz hasonló nyomoruságának idején-is jo végit 's dolgának boldog ki-menetelit várja Istentől. *Job.* 13. 15. *Ha meg-ölné engemet az után semmit nem reméllenék ő tőlle, mind az által ő elötte az én utaimat igazán hordozom.* Már penig a' ki nyomoruságának 's kedvetlen szomorú változásinak-is idején jot remél, és vár Istentől, bizony minden akadályit és szorongattatásit az ő lelkének meggyőzi igaz hiti által, még szerelmének halálakor-is.

V. O K A. Mert a' jo hitű ember bizonyos im ez dolgok felől. I. Hogy az idvességes halál jobb, és kívánatosab a' nyomoruságos életnél. *Jobb.* 3. 13. 17. 18. 19. *Prad.* 7. 1. *Tük.* 14. 13. Ugyan-is ez életben hazánkon kívül bujdosunk a' jo halál által penig bűjdösőfunknak véget vevén hazánkban érkezünk. Itt Istentől távol vagyunk, az jo halál által ő Felségéhez mégyünk lakni. *Phil.* 1. 23.

II. Hogy az hivek az halál által tsendes nyugodalomra érkeznek 's az következő veszedelem elött ragatának el. *Esa.* 57. 12. III. Hogy az halálban az büntől meg szabadulnak, az ki ugyan-is meg bünt meg szabadult az büntől. *Rom.* 6. 7. IV. Hogy az Halottak az koporsóban nem maradnak; hanem

D

az Chri

az Christus halálból való fel tamadásának ereje által, az utoljónapon abból fel serkennek ditsőséges testtel 's végre lelkeiktől 's testeiktől meg boldogéttatnak. *Dan. 12. 2. 3. Jan. 5. 28. 29. Phil. 3. 10. 21. 1. Thés. 4. 13. 14. 16. 17. 18.* Az kipenig ezek felől bizonyos; soha olly nehézségekkel nem küzködhetik lelke 's elmeje szerelmeli halálának alkalmatosságával hogy azokban olly vigasztalásokat ne talállyon, melyekkel elméjének háboruit meg ne tsendelíthesse.

HASZNAT.

OKTATÁS. I. Nagy lelki erő vagyon hát az igaz hitben; mért az azt tselekedi, hogy az kegyes Isten felől szülessék, Atyák, Anyák, mind azokat az tufakodásokat, melyeket szerelmeknek izomorú halála nem szívekben, meg győzzék, magokban meg fojtsák, sőt azokba lelkeket oly békéséges türelssel bírják, hogy ingyen csak meg se mozdítsák hájokat Isten ellen való zugolodásra, és békételenségre, nagy erő az valóban, melly az kegyes embernek szívét az keferőségek között így erősíti *Jac. 5. 8.* Ezzel erősíté meg Jóh Patriárcha az ő szívét *Joh. 1. 20. 31. ismet. 39. 37. 38.* *Jmé én melly híván és el-vertetett vagyok, mit felelnék néked? sőt inkább az én kezemet szájamra tészem. Edgyszer szollattam; de már nem szollok, avagy ha másodszor is szollok tovább nem mégyek.* Hogy ne győznék meg az hit ez világi dolgoknak felettébb való betsiből származott akadályait az szívnek, holott magát az győzhetetlen Istent is meg-győzi. Ugy hogy ha az kegyes Ember ötet hitinek kezeivel erősíten meg fogja és magához tsatollya, mind addig meg tartoztathattya magánál

gánál nagy diadalommal, valamameddig ötet kívánsága szerint meg nem adgya, mint az Jácob Patriárcha hitinek példája bizonyíttya. *Teremt. 32. 25. 26. 27.* II. Embernek az ő szerelmefinek halálakon felettébb való keferőséget tenni, 's annyival-is inkább Isten ellen való zugolodásra 's békételenségre kifakadni, avagy hogy gyenge, avagy hogy hit nélkül való szülessék jelle. Ugyan-is az erős hit az testi okoskodásoknak után könnyen el-nem indul; sőt ha Isten edgyetlen edgy szülessék el-kívánsága-is tölle, őfömett és kéfz szível oda adgya, és ajánlya jó Istenének gondviselő kezeiben, mint az nagy hitű Abrahám Patriárcha; ki mivel el-hitette azt magával, hogy Isten az Isákot az halálból-is fel támasztathattya, meg nem tiltá Istentől; hanem hit által minden ember vétkes okoskodásokat el-háritván, és az testi bősésségit meg fojtván, meg áldozá Istennek parantsolattára. *Sid. 11. 17. 19.* De az gyenge hit effélekben gyakorta meg-átközik, 's végre békételenségre fakad ki mint az Jobnak sok nyomorúságok között meg gyengülthirti *Joh. 3.*

II. *Hafna Intés* 1. Probáld meg Ember tennen magadat, hogy ha vagyon e' tenéked hited, hogy így hogy ha az szabados tselekedetű Isten szerelmefidet az halál által tölled el-kívánsága, minden testi okoskodásidat meg zabolazhasd, és minden akadályokat meg győzvén nagy kéfzen ajánlhassad őket Istennek *2 Cor. 13. 5.* I. Probád ez legyen: Ha az Isten ígérteinek, 's nevezetesen az Urban ki mult halottaknak jövődő fel tamadások 's boldogságok felől valoknak helyt adz. Ugyan-is meg ígérté

Isten hogy az őveit fel támasztja ditsőségekben, és az maga színének látásával meg örvendezteti 1 *Ther.* 4. 13. 14. 15. Sz. Job sok nyomorúsági között ezzel biztatta vala el-bádgýatt lelkét *Job.* 19. 25. 26. 27. Így Sz. Pál 2 *Tim.* 4. 8.

II. Ha te abban meg-nyugzol, hogy a' szabados tselekedetű Isten akar mit tselekedgyék-is te veled, és akar minémű késértetet és próbát mérjen-is te reád; mindazáltal nem szabad tenéked az Istenre támadnod, és az ő tselekedetinek okát kérdezned, miért? mert senkitől nem függ 's szabadossan mennyé földön mindeneket meg tselekedhetik meg nyugodott vala ebben a' Job hiti, 's ez az oka hogy olly békéséges tűréssel el-szenvedhette tiz szép gyermekeinek véletlen halálát. *Job.* 1. 20. 21. 1 *Sam.* 3. 18. III. Hogy ha te tűrő vagy a' háborúságokban. Az, az, akar minémű próbát és késértetett botsáflon-is Isten reád; mind az által azokban Istened ellen nem békétlenkedel, nem zugolodol, 's annyival inkább ő Felségével szemben nem szököl; hanem tsendes fível lélekkel el-szenveded, valamellyeket reád bortsát. Erre int Sz. Pál. *Rom.* 12. 12. *Az háborúságokban tűrők legyetek.* Hogy ugyan-is a' kedvetlen állapotokat 's ellenkező dolgokat békéséges tűréssel el-szenvedhesélük, azt a' hit vísi végben mi bennünk *Jak.* 1. 3.

IV. Ha te a' hatalmas Istennek kezei alatt meg tudod magadat alázni, meg-ésmérvén hogy te csak merő azon por, hamu, 's féreg vagy. Így alázta vala meg magát Ábrahám Isten előtt. *Terem.* 18. 27. így a' Sz. *Job.* 39. 27.

V. Ha magadat 's lelkedet minden szorongatta-ráid között jó Istenedre bizod, meg nyugodván abbá hog' mindé dolgaidnak boldog végét agya's végre szívednek keherűségét örömré fordítván, mind azokat lelked idvűségére szolgáltatya. *Rom.* 8. 28. Ha ezekből a' dolgokból meg-tapasztalod magadat a' hitben lenni, soha olly bősűs 's kedves jószágod nem lehet mellyet Istentől meg-kémélly. 2. Arra int tégedet, hogy ha illy hittel biro Ember vagy, győzd és Zabolázd-meg te-is hát minden testi okoskodásodat, és indulatodat és ha szénte leg szerelmesb tselededet Isté el kívánnais, ne tégy azon felettébb való keherűséget; hanem Istenedhez való kegyes indulatodtul viseltetvén, úgy írj azon mint ha nem is írnál. 1. *Cor.* 7. 30. Gondold meg imez édgynchány dolgot. 1. Hogy az te szerelmefid nem tied; hanem Istennek örökségi voltának *Solt.* 127. 3 Ha ki tégedet olly kedves jószágán 's örökségén mellyben magadat kevedre gyönyörködtethetnéd bizonyos ideig gondviselővé tenne 's el-telvén az idő kezédből ki venné 's maga vigyázása alá fogná avagy békétlenség volna e' helyyed? nem; lőt inkább azzal tartoznál, hogy abbéli jó akarattját nagy magad meg alázásával meg köszönnéd. Így vagyon itt az dolog. Bizonyos ideig bizta Isten mi réánk az mi szerelmefinknek gondviselését. Azért ha midőn ő Felségének úgy tetzvéen tölünk azokat mága gondviselése alá akarja venni, ez a' mi tisztünk, hogy örömmel adgyuk Istennek mint tulajdonit sajátit. II. Hogy az te szerelmefid veled édgýűtt csak Sellérek jóvevények és bujosok ez világon. Oh melly ké-

vánatos dolog az Izegény és bújdósó ember előtt, mi-
kor valaholott csak mi kevés ideig-is magát meg von-
hatta, 's tsendességben nyughatik, annyival inkább
ha bújdósásából hazájában érkezhetik. Az mi be-
relmesink siralmas bújdósásoknak völgyéből örök-
kén való hazájokban 's tsendés nyugodalomban ér-
keznek az halál által, testekre nézve-is, holott nyu-
godalmok vagyon az Királyokkal és az földnek ta-
nátosával s. a. t. *Job. 3. 13. 14.* Midőn amaz Té-
közlő Fiú az ő bizonytalan helyeken való bújdósá-
siból sok nyomorusági után haza érkezék, tsuda mel-
ly igen meg-öröle azon annak édes Attya; sőt ked-
ves vendégit-is arra serkengeti vala hogy ő velle vi-
gadnának *Luc. 11. 24.* Az mi szerelmünk akkor
érkeznek bé az ő állando örökös Hazájokban, mi-
dőn meg hálnak, mivel itt fenkinek ez világon ma-
radando városa nintsen *Sid. 13. 14.* nem illik hát a-
zoknak halálokot kesergenünk. III. Gondold meg
mennyi gonosztól szabadultak meg, és mennyi jo-
ban részefültenek az testi halál által. I. Megszaba-
dultak az büntől *Rom. 6. 7.* 2 Az testnek romlandó
fátorát letették 2 *Pet. 1. 13. 14. 15.* 3 Fáradságok-
tul meg szabadultak, 's jo tselekedeteknek jutalmat el-
vették. *Tük. 14. 13.* 4 Az Urhoz mentek lakni
Phil. 1. 23. 5 Halhatatlan életre jutottotak 2 *Cor. 5.*
1. 6 Nyugodznak az ő ágyas házokban. 7. Lát-
tyák az Istennek színét 1 *Jen. 3. 2.* 8 Nem éheznek
's nem szomjuhozna többé, az napnak hévsége nem
árt nékik; mert az Bárány ki vagyon az széknék kö-
zepiben, az legelteti őket, és minden könnyhullatást
azoknak szemekről eltörölt *Tük. 7. 16. 17.* IV.

Gon-

Gondold meg, hogy ők már Isten kezében vannak
az az Istennek oltalma és gondviselése alatt, nem árt-
hat nékik semmi; mert az Isten kezeiből őket soha
senki ki nem ragadhatta. *Jen. 10. 28.* Ezeket így
meg gondolván zabolázd meg hited által az testi in-
dulatokat szerelmefid halálokot való keserűség-
ben. Mellyet hogy ha tselekefel, te-is az Abraha-
nak hitbéli Fia leszel, és hitinek nyomdokinak kö-
vetője 's végre az hitnek Urától és koronázojattól el-
vélzed az te hitednek jutalmát 1 *Pet. 1. 9.* tudniillik
az te lelkednek idvőségét Amen! Amen!

MARA-NAOMI.

avagy,

Gyönyörűségnek keserűségre való változása

Ruth. 1. 20.

*Ne hijjatok engemet Naominak, Hijjatok engemet
Máranak: Mert keserűséggel illetett engemet az Min-
denható igen.*

Jollehet ez világi sok külömb külömb féle nyomo-
ruságok, az testnek és az vérnek, az az, az romlott
emberi természetnek, igen izetleneknek és kedvet-
leneknek tetzenek ugyan; Mind az által az léleknek,
az az, az az Ujjá született résznek, igen jók halz-
nosok és idveslégek.

I. Mert az Isten szeretőknek mindenek javokra szol-
gálnak, azoknak tudniillik az kik az Istennek végeze-
sét hivatalosok. *Rom. 8. 28.* ez világi nyomo-
ruságok-is hát azoknak lelkek javára 's halznára szol-
gálnak. II. Mert ez világi nyomoruságok által háro-
mol 's bomol-is az külső Ember; az belső mind az
által az az az ujjá született rész, mellyet Sz. Péter sir-

ben el-rejtetett Embernek. 1. Pet. 3. 4. nevez, melly az szelid és tsendes léleknek rothadatlanságában áll, a' nyomorúságok között-is mindennap epül, ujul 's nevelkedik 2. Cor. 4. 16. és az Christushnak fel fedezett ábrázattára, mellyet mint edgy tükörben lát, az Urnak lelketől ditsőtségéből ditsőségben el-változtatik 2. Cor. 3. 18. Ezért mondgya *Préd. 7. 4.* Az Királlyi Prédikátor Salomon; *Az országának szomorúsága által úgy-mond jobba' leszén az embernek lelke Esh 26. 9.* III. mert a' világi nyomorúságok nag' gyakran úgy meg változtatták az Embert, hogy ne az légyen ő, az ki volt az boldog állapotnak idején, Nabugodnézárt jollehet ő né az ujjá szűlettettek catalogusából való Ember vala, még-is a' hofzlas fám-kivetés, barmok közzé való tafaítettatás, úgy meg-változtatá, hogy a' melly Isten ellen az előtt nagy kevélyen káromkodék. *Dan. 3. 15.* Azon Istent meg-ismérné tselekedetiben minden igaznak lenni, és olly igaz itéletűnek; ki azokat a' kik járnak kevélységben meg-alázhattya. *Dan. 4. 34.* Manafics Varáslo őrdöngős, vér-fzopo királly vala, mig boldog állapotban éle, De úgy meg-változék a' vaslantzok között Babylloniában, hogy közel sem a' lőn az után a' kiaz előtt volt. 2. *Cron. 12. 13.* Dávid mig Jerusálemben tsendeslen uralkodék, testi bátorságra vetemedék, úgy gondolkodván hogy az ő állapotja immár soha meg nem változik. *Solt. 30. 7.* De nyomorúságiban meg-tanullya az Urnak utát. *Solt. 119. 71.* A' Tékozlo Fiúnak példája ugyanczentaníttya. *Lmc. 15. 16. 17. 18.*

VI.

IV. Mert ez világi nyomorúságok úgy el-fzakástyák ez világtól 's a'nak mindé gyönyörűségétől az embernek szivét, hog' a' melybē ez előtt gyönyörködve élt, azokat ugya' utálja, és a' melyeket az előtt nag' gyönyörűséggel hallott, azokat ingyen hallani nem-is akarja. Példa erre amaz Gileádból való Barzillai, kivel a' vénségnek amaz fok gonoljai. *Préd. 12. 3. 4. 5.* 's a. t. láld 2. *Sam. 19. 35. 36. 37.* Melly igen meg-utáltaták e' világnak minden gyönyörűségit. A' Naomit-is e' világi fok nyomorúság 's keserűség úgy el idegeníté ez világtól, hogy még nevét-is, mellyel boldog állapotjának idején nevezteték, nem akarja hallani. *Ez lész: Ne hijjatok: mellyben summásan vagyon Naominak szomorú özvegyiségéről való panaszkodása, elébeni nevének az miatt lész meg-változásával.*

Első részében vagyon az panaszkodás: *Keserűséggel illetett engemet az Mindenható igen. 2ban Nevének meg-változtatása vagyon. Ne hijjatok mint ha mondaná: Mivel az Mindenható igen nagy keserűséggel illetett engemet, nem illik engemet Naominak nevezni; hanem Márának.*

MAGYARAZAT.

I. KERD. *Mitoda személy volt ez az Naomi.* F. Ez Nemzetire avagy eredetire nézve, Juda Nemzetiből való Afzfzönyi állat. Lakó helyére avagy hazájára nézve, Ephratának Betlehemiből való. Az házasságbeli szövetségre nézve pedig amaz Betlehembeli Istentfélő kegyes Férfiúnak Elimeleknek felesége volt. Kinek Isten az ő Házasságában két fiakat adott volt Edgyiknek neve volt Mahlon az Má-

fiának neve Chilson *Ruth.* 1. 1. 2. Ez az nagy ehségnek idején az ő Férjével edgyütt ki bujdosott vala és lakta földéből idegő tartománybá a' moábnak földére, hogy ot járna kelne, bújdosnék, nem külföldben mint az Abrahám, ki is az Canahánnak földéről Égiptomban bújdosék, hogy ott élne mint edgy jövevény, mivel hogy nagy szűkség volna az Canahánnak földén *Teremt.* 12. 12. De minek utánna meg hallotta volna, hogy az Ur meg látogatta az ő népét, és kényeret adott nekik vizsza tér az ő Hazájában, Bethlehembben. Midőn azért ötet, mint gyámoltalan állapotra jutott sérelmes és szomorú Afzszonyi állatot meg látták volna, néhai gyönyörűségit mostani szomorú özvégységével ő szve vetvén az ő élébbeni jo akaróik kik Bethlehembben laknak vala, edgyben zendülnek ő rajta 's azt mondgyák edgy málnak: Nem de nem ezé az Naomi? melly nevezetet ingyen tsak nem-is akar hallani.

II. KERDES. *Mit téfzen ez az név Naomi mellyet hallani sem akar, és vizsont az Mára mellyel kíván nevezetenni?* F. Annyit téfzen Naomi, mint én gyönyörűségem, én ékelségem. 2 *Sam.* 1: 26. Midőn Dávid amaz boldogtalan ötközetten el-esett jo barátjának az Jonathánnak halálát kefergené azt mondgya: Edes Atyámfia Jonathán felette igen kedves be-
relmetes gyönyörűséges voltál én nálam, az Sidó igé-
ben azzon szótól származó igével fejeztetik ki melly-
től jó az Naomi. *Ezech.* 32. 19. Az régieknél szo-
kás vala ez, hogy ollyatén nevet igyekeztek adni ad-
ni az ő Gyermeknek mellynek meg felelné az do-
lognak valósága, és ki menetele-is Illyen vala az Na-

Naomi. meg felelt ő az ő maga névének; mert ékes, kedves, és gyönyörűséges lehetett ő külső tekintetire nézve is; de ékes volt ő leg kíváltképpen, Férjével valo tökéletes hűséggel, és engedelmeiséggel, az kivel az keferves bújdosáinak terhet edgyütt ő-
römeft el-visele, velle edgyütt járt, költ, bújdosott mint el-válthatatlan társ, mind Ura haláláig, ékes volt ő továbbá háza népéről valo jó gondviseléssel, ékes volt kegyelséggel, és Isteni félelemmel. 22 Afzszonyi Allatokat ugyan-is nem annyira 2 külső ékelségek téfzik gyönyörűségessekké, melly vagyon hajoknak feltekerésiben, aranyinak viselésében, vagy szép palástokonak öltöztetiben. *Esa.* 3. 17. 18. s. a. t. hanem az kegyelség Férjekhez valo tökéletes hűség, és engedelmeiség ekesítik meg. *Péld.* 31. 10. 11. 12. s. 3. t. 1 *Pet.* 3. 1. 2. 3. 4. 5. 6. Az Mára penig keferűséget, és szomorúságot jelét mint maga-is magyarázza: Hijjatok ugymond engemet Marának; mert keferűséggel illetet engemet az Mindenható igen. Ezzel az nevezettel neveztetett vala, az Izaél Fiától, az a' pulzta, az mellyben. Ők Egyiptomból valo ki jövelelek után őt őd izben meg szállottanak Ki-jöv. 15. 23. és Szamlál. 33. 8. az mellynek vi-
zeit az nép, mivel az keferűség miatt nem ihatya va-
la, nevezék azt az helyet Marának; Ezen az nép Mozes ellen zugodolódván, edgy fát mutat Isten neké mellyet az vízben bé vetvén, az által annak keferű-
ségit meg orvoslá, és meg édesíté, midőn immár az Naómi magát Marának nevezi, kétség kívül ide tze-
loz ébber 's azt akarja mondani, hogy fokkal illen-
dőbb ötet ez után Marának, az az, keferedett és bá-
nattal illetetett szegény özvegy Afzszonyi állatnak,

hogy nem mint Naominak, az az, ékelségnek, ked-
veltségnek, 's gyönyörűségnek léányának hívni, ho-
loitt keferűségnek vízével avagy az mint *Jerem. 8. 14.*
mérgetes vízzel itattya Isten őtet, nem külömben mint
az Izrael fiait az pusztában.

III. KERDES. *Missoda keferűség lehet az, az
mellyel az Naomit illette volt az Mindenható F. Bok-
ros keferűség volt az, az mellyel őtet illette volt az
Mindenható. Ugyan-is őtet az ő bújdosásának föl-
dében, nem csak az ő két fiaitól, hanem kegyes I-
stentfélő Férjetől-is az szomorú halál által el-izakafi-
rá és megválasztá. Nem kitsiny keferűség lett volna
ő reá nézve ha csak fiaitól kellett volna meg válni, holot
az édes Anyák őket beállól 's engedelmeskedő jó szó
hallo gyermekekből majd mindé külső örömöket 's
gyönyörűségeket szokták helyhezetni, kikről ha mi-
dön halálok történik azoknak el-fem feledkezhetnek
Esa. 49. 15. Ményivel nagyobb keferűségére szolgált
hát ő néki, hog' az szabados tselek edetű Isté jámbor és
Istétfélő férjet is izemei elől el-vette. Ezt pedig az ő
keferűségét kétség kívül nehezítette az siralmas, búj-
dosás, idegenek között való mulatozás, mellynek
terhét-mig az ő Férje élt, sokkal könnyebben hor-
dozta, 's annak keferűségét máfod magával édesde-
ben szenyvedhette. Ezt emlegeti maga-is az Nao-
mi *v. 21.* *En gazdag valek mikor el-mentem vala,
de üressen hozta meg engemet az Jehovah. Hogy pe-
nig siralmas özvegyiségre 's gyámoltalan állapotra va-
lo jutását az Mindenható Istennek tulajdonétya. Ez-
zel ezt akarja ki fejezni. I. Hogy a' szomorú vál-
tozások és kedvetlen állapotokkal való meg látogat-**

tatás

tatás (minémű vala az ő gyámoltan özvegyisége-is,) nem az porból támadnak; hanem az Mindenható I-
stennek kezéből, az az tanátsából, akarattából 's
Attyai bölts gondviseléséből bocsáttatnak az hivekre;
Ugyan-is nintsen olyan gonosz az Városban (érs
büntetéknek gonoszlát) mellyet az Jehovah nem tse-
lekednék. *Amos. 3. 6.* Holott az Felséges Isten-
nek szájából jó-ki mind jó 's mind gonosz. *Siral. 3.
37.* az az ő tölle származik mind az áldás 's mind az
büntetés. II. Ezzel akarja ki fejezni, az Istennek len-
kitől nem függő szabados Uraságát, 's édszer 's mind
mindé dolgoknak végben vitelére való elégséges vol-
tát, az mint az Sidó igének-is ereje magával hozza,
mellyel mindent valamit akar mennyen földön hatal-
masson véghez vihet, keferűséggel illethet és ilmét
meg-vidámíthat, meg ölhet, és ilmét meg eleveníthet,
le vethet az pokolra 's onnét vilzont fel-hozhat, és
senki nintsen ki az ő kezéből ki ragadhatson. *Job. 10.
7. 1 Sam. 2. 6. 7. 8. Moses 5 Köny. 32. 39.* vagy
hogy az ő hatalmas tselekedetinek okairól őtet meg
kérdhesse. *Dan. 4. 32.* Ugymint az ki mindeneket
tselekelt az ő akarattjának tanátsa szerint és az
ki előtt mindenek lehetségeslek, valmellyeket akar,
Marc. 10. 27.

TUDOMANY.

*Az Szegény Aszszonyi állatoknak kegyes és Isten-
félő Férjekről halál által meg-fosztani, 's gyá-
moltalan árvaságra, 's özvegyiségre jutni, felette
igen siralmas 's keserves állapot. Az Naominak pé-
ldája mutatja ezt, az ki az ő Férjének halálát nagy*

kefe-

keferűséggel való illetetésének isméri vala lenni, Siral. 5. 3. 2. Király. 4. 1.

OKAI. I. Mert az Aßfönyi állat önnön magában csak igen igen gyenge és erőtelen edény. 1 Per. 3. 7. Igen félelmesek is ök, akár mi kitsény dologtul hamar meg-ijednek, és meg-rettennek. Ettől vagyon hogy a' gyenge és félelmes Izivű Emberek aßfönyi állatokhoz hasonlítottatnak. Efa. 19. 16. Jer. 48. 41. Bizony hát azoknak özvegységre jutni, igen siralmas állapot; mert midőn Istenfélő férjek meg-hal, bátorítójok esik el akkor mellőlők.

II. Mert az épségnek állapottyában sem javallá Isten még a' Férfitűnak is egyedül létit. Teremt. 2. 18. *Nem jó az embernek egyedül lenni.* Ezért mongya Salamon Préd. 4. 9. 10. *Sokkal jobban vagyon dolga a' kettőnek, hogy nem az edgynék; mert azoknak jó jutalmok vagyon az ő munkájokból, Ha el esnek is az edgyik fel-emeli az ő társát; jaj pedig az edgyedül valónak ha el-esik; mert nincsen a' ki fel-emelje őtet.* mennyivel inkább hát az esetnek állapottyában nem jó; hanem feletté igen siralmas állapot az özvegynék 's kiváltképpen a' Izegeény Aßfönyi állatnak állapottya.

III. Mert az özvegység az Irásban az Istennek keferves ítéleti közzé számláltatik. Ki-jöv. 22. 22. 23. 24. Edgy özvegycet és árvát is meg ne nyomorítsatok; ha pedig nyomorítván meg-nzomorítod, fel-kiált én hozzá, meg-halgotom annak kiáltását fel-gerjed az én haragom és el-elvesztelek titeket, és a' ti feleségeitek özvegycyek lesznek. Jer. 18. 21

Hát

Hát keferves állapot; mivel az özvegyc az Istennek keferves ítéletit hordozza.

IV. Mert az özvegységnek szomortú gonosfai, és nyomoruságos alkalmatlansági olly nagyok és olly fámoslak, hogy azokat elméjében senki bé nem foghattya; hanem csak a' ki azokat szenvedí Christot L. t. de Sacerdotio: *Viduitatis ipsius mala, arumnae, incommoda, sola animo ipsa completi queunt, quas contingit ipsa perpeti.* Mi lehet nagyobb gonos mint Embernek köny-hullatással elegyítettet kenyeret enni? illyet esznek a' Izegeény özvegyc Aßfönyi állatok. Né nag' keferűségé Embernek igaz ügyébe bajába elő nem mehetni abban meg-gátoltatni? így van dolgok a' Izegeény özvegycyeknek, még azoktól is nem mindenkor halgattatnak - meg, kiknek tisztekben állana őket óltalmazni. Luc. 18. 3. 4. Nem nehéz e' nagy tisztséges állapotból alá való Izoalokhoz illendő állapotra le vettetni azoktól tsufoltatni, hűrtoltatni, azoknak hatalmokban vettetni, a' kik alá valoknak tartattak és semmire betsültettek; mint Job mongya maga felől. Job. 30. 1. Mindezen által kell menniek a' Izegeény özvegyc Aßfönyi állatoknak; sőt ezekhez hasonló sok ezer nyomoruságokon. Honnét akar ki is el-bitetheti magával, hogy a' Izegeény Aßfönyi állatoknak Istenfélő férjektől halál által meg-fosztatni igen keferves állapot.

H A S Z N A I.

Oktatás. I. Istennek meg-betsülhetetlen gyönyörű áldása, a' kegyes Istenfélő Házaloknak együt megvén-hedni, 's edgyütt a' koporsóban szálván, edgyiknek

103

is a' másíknak halálán meg nem keserítettnei; de el-
lenben nem kitsiny tsapála, nem kitsiny látogatá-
sa edgymástól az illyetén személieknek halál áttalél
szakasztani 's kíváltképpen az Affonyi állatnak gyá-
moltalan özvegyységben hagyatni; mivel midőn az
Affonyi állat jó Férjétől meg-fosztatik Gyámolá-
tól, Attyától, igazgatójától; Ist fejétől szakasztá-
tik-el. Ha a' fejet a' testtől el-vágják; meg-hal a' test,
nem marad elevenség benne. Így vagyon dolga az
Affonyi állatnak ha mellőle Férje el-esik, fejétől fe-
le életétől fosztatik-meg. Akkor minden gyönyö-
rűsége keserűsége változik. II. Jollehet Isten az
jó Affonyi állatokban igen nagy indulatot, és sze-
retetet öntött a' természet által az ő magzattyokhoz;
annyira hogy azokat elméjéből nehezen vethetik ki.
Esa. 49. 15. Mind az által még-is magzattyok ha-
lálán valo keserűségénél fokkal nagyobb keletűség-
gel illetetik ő kegyes Istentfélő Férjének halála által.
I. Mert a' jó Férj jobb tiz fiaknál tiz gyermekeknél-
is. Ezzel vizgalztallya vala az Elchána az ő feleséget
az Anna Affonyt. midőn az ő magtalanságán ke-
sergene és sirna. *1. Sam. 1. 8.* Mitsodán keletűsz
szivedben nem de nem jobb vagyok-é én tiz fiad-
nál-is. 2. Mert a' magzatok az ő édes szűléjeket gyá-
korta meg-veik ' meg-utallyák, és igen nagy gyá-
moltalanságban hadgyák, meg nem gondolván az ő
szűléjeknek mellettek el-költött erejeket, éjjeli nap-
pali lok nyughatatláságokat; de a' jó férj haláláig az ő
Feleségét el nem hadgya, meg nem veti; mivel tör-
vénnyel meg-köteleztetett míg él az ő Felesége. *1.*

Cor.

1 Cor. 7. 39. 3. Mert az Affonyi állata' házasság-
béli izoros edgyelségre nézve, a' Férfinak tulajdon
testvére léfzen. *Terem. 2. 24. Mat. 19. 5.* III.
A' kegyes Affonyi állatnak ez hát az ő tilzti a' többi
között, hogy ha Isten ötet kegyes és Istentfélő fér-
jel szerette, betsüllye úgy életében míg annak ár-
nyékában nyuglzik, mint Isten után valo gyámolat,
mint életének olly el-válthatatlan társát, a' kiért Em-
ber mind Attyát és Annját el-hadgya ahoz ragalz-
kodik és velle edgy testé léfzen szorosabb edgyel-
séggel mint az ő magzattal. *Teremt. 2. 24.* Ha
ugyan-is azt meg nem betsüllí, ne talál szemei elől
el-vészti Isten keletűs özvegységre jutattya, 's ak-
kor emlekezteti meg arról mint kellett volna azt éle-
tében betsüllni. *Kérdés. miben áll az, az, betsül-*
let, mellyel az jó Affonyi állat tartozik kegyes Fér-
jét illetni? F. Nem abban, hogy fellyebb igyekez-
ze annak kedvét keresni mint Istennek, és ferje be-
retetiért, azt az mivel Istennek tartoznék el-mulaf-
sa, mert ezt az Apostol a' Házatokban nem javallya.
1 Cor. 7. 33. Matt. 10. 37. I. All az ő Férjekhez
valo hűségben. *Péld. 31. 11.* Azt mondgya a' ke-
gyes Affonyi állat felől, hogy bizik ahoz az ő U-
rának lelke, az, az, nintsen a' felől femmi kétsége;
hanem meg-nyugodott az ő feleségének hűségé-
ben mivel tudgya hogy az ötet tilzta szeretettel
szereti, és mindenebben annak betsüllétire igye-
kezik. II. All az ő Férjének ő rajta való ha-
talmának meg-ismérésében, hogy magán férjének
hatalmát, birodalmát meg-ismervén szép tsendelség-
gel annak akarattya alá bortsátkozzék. *Eph. 5. 2.*

23. 24. Col. 3. 18. 1. Pet. 3. 1. 5. Ugyan-is az Aßzonyi állat, még az ártatlanságnak állapottyában is a' Férfiúnak hatalma és birodalma alá volt vetetve. Terem. 2. 20. 1. Cor. 11. 8. 9. 10. 1. Tim. 2. 11. 12. 13. Melly az életnek előtte igen gyenge, nyájjas, és gyönyörűséges volt; de az élet után az Aßzonyi állnak a' Férfiúnak hatalma alá vettetése nem minémüképpen meg-nehezéttet; sőt ugyan büntetéssé változott ő rajta. Teremt. 3. 16. Hogy így ha az Aßzonyi állat magát birni nem tudta, annakfelette férjét-is a' vétekre hitegette, vettetének ő-is a' Férfiúnak hatalma, és igazgatása alá. Az Aßzonyi állatnak mind az által az ő Férjének akarattya 's birodalma alá valo bortsátkozásának, nem ebből a' félelemből; hanem kész akaratból valonak kell lenni.

III. All az az ő Férjéhez való Istenes engedelmeiségben, hogy mindenekben mellyekben az Istennek ditsóségével 's lelke idvőséggével nem ellenkeznek, ahoz kész engedelmeiségit mutassa; így engedelmeskedett Sára noha nagy Fejedelmi Aßzony volt Abrahámnak 1. Pet. 3. 6. IV. All az ő Férjének nem gonofzál; hanem joval valo illetésében, ha t. i. az ő Férjének nem borszúságára, nem kárára, nem kisébségére; hanem mindenekben javára elő menetelire és örömére igyekezik Peld. 31. 12. V. All minden jo dolgokban azzal valo edgjezésben, kiváltképpen azokban, mellyek nézik az Isten ditsóségét, az Edgyházi szolgálatnak fen tartását, és az szűkölködő szegényeknek tápláltatását. Illyen vala amaz sunem város-béli fő Aßzony az ki midőn meg elmérte vol-

na az Elifeus Prophétat Isten Emberének lenni, az ő Férjét maga serkengeti arra, hogy annak illendő szállást készíthesse, mellyben lehessen nyugodalma, midőn hozzájok menendő 2. Kir. 4. 10. Ezekben s' több ezekhez hasonló dolgokban áll az a' tisztesség tétel, mellyel az jó Aßzonyi állat tartozik Istentfélő Férjének. II. Feddés I. Az ollyan Aßzonyi állatokat ez tudomány lelkek írméretibé megdobbantya, kikre ha az jó Isté kegyes és Istentfélő Férjéről visel gondot, 's azok után őket az tisztességnek székiben be-ülteti; elébbeni alaton sorsokrol 's állapottyokrol leg ottan el fedlekezvén magokat felettébb-el hiszik, 's másokat magokhoz képest tsak semmirebetsülnek. Halonlatosflak ezek az Babylonnak léányához; de jaj ez illyetéknek; mert félő hogy ugy ne járjanak, mint az ki virágzó boldog állapottyával magát el híven, így vigasztallya lelket: *En vagyok, és nintsen több én nálamnál, nem ilők özvegységben, és az árvaságot meg nem kóstolom, mi mond Isten nekik? Mind az kettő redő következik nagy hamar edgy napon az árvaság tudmillik és az özvegység. Esa. 47. 89. Ez illyetéknek az emberi sorsnak hertelen változo voltát meg-kelene gondolni, hogy az ki ma Királyi méltoságban uralkodik, holnap abbol ki eshetik, mint az Váltli Királyné Aßzony. Esth 1. vagy hogy annyira meg alázthatatik, hogy barmokkal edgy kőstra juthat mint Nebuchadnéztár az Babylioniának nagy Királya Dan. 4. 30. Solt. 75. 6. 7. 8. és 11. 3. 7. 8. II. Feddi az ollyan Aßzonyi állatokat,*

kik életekben nem tudják jó Férjeket érdemlett
betsületben tartani; hanem keferűséggel boszszu-
sággal illetik, 's gyakorta bűnre ösztönözik. *Jób*
2. 9. 's belé is keverik; mint az Jézabel Acháb
1. *Király*. 21. azonban holtok után kefergik, 's
midőn az özvegyiségnek keferűségét meg kóstol-
lyák, akkor öltőn hűz kőmőkkel-is ha lehet-
séges volna fel vájának az földből; Illyetennek I.
Amaz viadalhoz készült fémbeledő Afzónyi állatok,
kik felől mondgya Salomon *Péld.* 21. 9. 25. 24. 27. 15.
II. Illyenek az kik az házasságbeli szövéstéget fel bő-
tyák, az ő Férjeknek ágyát meg szeplősétk buja ék-
telen kívánságokkal gerjedeznek, és tisztátalan élet-
re adgyák magokat kiker fesselt magok viseléséről cle-
ven színnel le rajzol bölts Salomon *Péld.* 7. Ezeknek
házokhoz menő utak az koporsóba vezetik az gorom-
ba Embert ugyan-ott v. 27. III. Illyetennek az Te-
kozló Afzónyi állatok, kik Uroknak fáradságos
munkájokkal kereket javatskájokat, nem hogy takar-
garnák; sőt helytelen helyekre 's illetlen személynek-
re költik és vesztegetik. Ez illetén Afzónyi állat
miatt jút gyakorta az Férfiú édggy darab kenyérre. *Péld.*
6. 26. jaj ez illyetenneknek; mert olly siralmas özvegy-
ségre 's árvaságra jutattya Isté őket *Esa.* 3. *arv.* 11. *ad*
ult; mellybő ha fel vájhatnák meg-holt Férjeket, meg
tudnák bétállni; de nem lehet. III. Az ollyatén
Embereket, az kik az igen nagy keferűséggel illette
tet özvegyeket nem szánnyák, azoknak férelmeken
szívek meg nem esik; főrazokat kefergetik, bánat-
tyokhoz bánatot, keferűségekhez keferűséget adnak
és toldanak. Igy szokott lenni az dolog ez mi igye fo-
gyott

gyott Hazánkban. Kiváltképpen ha szollunk az Christus
szolgainak özvegyiről árváiról; valoban bizony árvák 's öz-
vegyek azok; mert ha férjeknek szemek hűnyik, nintsen
ollyan szem az melly azokon könyörüllyön, olly szív,
melly rajtok szánakozzó: hanem inkább mindé uton módó
azokat egyebek felett kefergetik, ha mi kitsinyt kezek kö-
zött éreznek, kezek között ki vonfszák, javatskájokban
károsittják, igaz igyeket el fordittják, el-bordozhatat-
lan adozással terbellik, házokat el-foglallják, elébbeni ál-
laportyokbul való ki écséssel tsufollyák, Urok idejében
ellenek fogott méltatlan boszszujokat rajtok ki töltik. Oh
özvegyeknek árváknak Árya's jó gondviselője nagy Isten!
mit nem tselekednek vélek? De az illyen gyámoltalan öz-
vegyeket árvákat kefergető irgalmatlá szívű Embereknek
tudtokra légyen Hogy az Isté az ki magát az Arváknak At-
tyának 's az özvegyeknek oltalmazójának *Solt.* 68. 6. nevezi
ámbar világi gyámolok ne légyen-is; de ki kél mellettek,
maga forgattya azoknak igyeket, az őket háborgatóknak
féleégeiket penig hasonlo özvegyiségre juttattya *Ki jöv.* 22.

II. Intés: Inti Elsőbő az ollyatén Afzónyi állatok az,
kiket Isten jámbor, kegyes és Istent felől Férjekkel 's azok u-
tán tisztességes állapottal ajándékozott meg. I. Arra hogy
ebbéli nagy jó akarattyaért adgyanak hálakat; mert mint
hogy az kegyes Istent felől Afzónyi állat; így az jámbor
Istent felől Férj-is Istent ajándéka. *Péld.* 19. 14. II. Azok-
kal fel ne fuvalkodgyanak; sőt inkább szüntelen féllenyek;
hogy valami módon azokat szemek elől el-ne végye, és ö-
ket az árvaságnak 's siralmas özvegyiségnek keferű kényerére
ne juttassa az Mindenhato. III. Ellyenek azzokkal kegyes-
sen édggyessen, Isteni félelemben, hogy az ő életek Istent
előtt kedves legyen. IV. Tanítsák azokat illendő bétstü-
letben, és kedveket kerefní igyekezzék; így lésszen ugyan-
is ékes koronáji az ő Fejeknek. *Péld.* 12. 3. ha az ő fejeket
bétstülik, és azoknak az Urban engedelmeskednek 1 *Pet.*
3. 1. 2. 3. 4. 5. 6. V. Az özvegyen és árván erőszakot és
hatalmosságot ne tégyenek; hanem inkább azoknak gyá-
mola-

moltaláságokat és siralmas állapottyokat keferüllyék az erőszak tévők ellen teherségek szerint oltalmazták, takargassák, szállásokra be fogadgyák, és azoknak keferüségnek ne legyenek öregbitői; hanem inkább enyhítői, tserdefítői, hogy azok valami módon az feletteb való keferüség miatt, vagy meg ne emészteffenek, vagy hogy ő ellenek az özvegyeknek gyámoláshoz, igye forgatójához az erős bőszerű álló Istenhez fel ne kiáltsanak, 's őket-is hasonlító keferüséggel meg ne büntesse *Móses 5dik köny. 27. 19.* Ugyan-is Isten az férelmes özvegyeket az ő háborgatójok ellen kiváltképpen valogondviselése alá szokta venni *Móses 5. köny. 10. 18. Sol. 146. 9. Peld. 15. 25. Másodszor* Inti azokat az kikkre az szabadtsalekederű Isten az gyámoltalan özvegységnek keferü pohárát immár réájok kőszönte im ezekre I. Ismerjék meg hogy őket az Mindenható igen nagy keferüféggel illette, és valóban keferves állapotra jutatta, mint az Izege Sidók meg ésmérék *Siral. 5. 3.* II. Ellyenek ugymint illik az igaz özvegyekhez. K. Mimon don kel az özvegyeknek az ő életeket rendelni? F. Az melly özvegy Afzfzonyi állat az régi sz. özvegy Afzfzonyi állatoknak ditséretes magok viselesit atzél tükörül szeme eleiben függeszti. Azokból szépen észre vaheri, mi mondon kellyen ő nekie az ő özvegyiségében élni. Első példajok lehet az özvegy Afzfzonyi állatoknak az életnek követésében az özvegy ANNA Afzfzony *Luc. 2. 36. 37.* Ennek ditséretes maga viselesit az özvegyiségben három emlékezetre méltó dologban terjesztette Isten világ eleiben I. Ebben hogy ez jollehet még iffúságában özvegyiségre maradt; mert az ő szüzességétől fogvatsak hét esztendeig élt az ő Urával; mind azon által szeplőtelen tisztá özvegyiségben nyoltzvan négy esztendőkét töltött el. Bezzeg ritka példa ez illyen özvegyiség! de követésre igen méltó. Ez hát edvig fő tisztek az özvegyeknek, hogy az ő özvegyiségekben szeplőtelen tisztá élettel ékefsék magokat, hogy legyenek feyghetetlenek Ugyan-is az melly özvegy Afzfzonyi állat bújaságban él, az olyan élven meg holt *1 Tim. 5.*

6. 7. 8. II. Ebben hogy az Anna Propheta Afzfzony volt; az az, az Istennek nagyságos dolgait hirdette ma-is ez hát az özvegyeknek tisztek, hogy ök-is hirdessék az Istennek tsudálatos műkáját, és tsalekederit, nevezetesen penig az ő szabadoshatalmát, hogy az kit akar meg aláz az kit akar felmagaltat, az kit akar Izegeennyé téfzi az kit akar meg gazdagit *1 Sam. 2. 6. 7. 8. Sol. 113. 7.* III. Ebben hogy az Anna Afzfzony az Istenek Templomatól el-nem távozott; hanem éjjel és nappal szolgált Istennek böjtölésekkel és imádkozásokkal. Ma-is ez hát tisztek az özvegyeknek, hogy egy világi el-mulando veszendő dolgokon ne kapdossanak annyirag; mint az Urnak dolgain, ne az kortsomákat, bordélly házakat, örömnnek és vigaságnak hajlékit, ne az jó erköltsöket, és meg vesztegető gonosz társaságokat; hanem az Urnak házát gyakorolliak, és éjjel nappal ő Felségének szolgállyáak böjtölésekkel és imádkozásokkal. *1 Tim. 5. 5.* Második követésre méltó példajok az özvegyeknek lehet amaz loppébéli Tanitvány Afzfzony a Thabita; ki más nével Dorkásnak hivatatott. *Apost. 9. 36.* Ez feketét jó dolog hagyot Isten örök emlékezetben.

I. Ez hogy ő Tanitvány Afzfzony volt, tudni illik a' krisztusnak és az Apostoloknak Tanitvánnya, az az olény Afzfzonyi állat volt, a' ki az Krisztusnak tudományát hitit és vallását bé vette, 's azt követte, abban maradt, melly Christus tudománya mi lé-gyen lald. *16. 24. Luk. 14. 26. 27.* Ma is a' tisztek az özvegy szonyi állatoknak hogy a' Christus Tanitványi legye; az ő élett ado 's idvesség hozo tudományában. *1. 16.* 's annak hitinek vallásában vegiglen való alhatatóságot fának. Nem ugy mint némelly Afzfzonyi állatok tsalekesznek, tő felő Fértiek él, addig magokat tettervén véleek edgy tudomány öknnek; de ha azoknak izemek hunyik, akár mi tudomány belitől mint valami ingadozó nád fázak, avagy mint meg anny i sbe öntött vizek idefőva hajtogatának, 's kiváltképpen ha világi krenise forgolodik körülölrők, minden tudományokat az hármányozza ja ezeknek! A' ki ugyá-is az Christus tudomány követője, 's ő Tanitvánnya akar lenni, meg kellának magat, agnak hivságit, és az maga szerezetiit tagadni, 's mindenek febenit kell szerezni, az ő kerelzrit avagy igáját magára fel kell vedni.

IGASSAG KORONA.

ni. *Mat. 11. 18.* az az, az ő parantsolarinak örömmel kell engedni, és az ő hirtinek próbálására ő téája borsítottott nyomorúságokban békességes türenek kell lenni, és így az Christust követni, az az, igaz hirtinek kezeivel ő hozzá ragafzkodni, és ő tolle varni igaz, got és életet. **II. Ez:** Hogy a Thábita nevű Tanítvány Afzszony hirtinek jó izm gyümöltseit is teremtetle, mert a' mondatik felöle, hogy gazdag volt jó tselekedetekkel, és alminákkal, mellyeket ofztogator vala, mellye mint hogy annyira terzettenek Istennek, hogy azokat örök emlekeze re a' sz. írásban fel-jegyeztette, innen meg-tetzik hogy kétség kívül a hitnek munkái és gyümöltsei voltak ő benne; mivel a' mit hitből nintsen, mint hogy bün. *Rom. 14. 23.* nem kedves Isten előtt. *Sid. 11. Jac. 17. 18.* A' többi között pedig ennek jó tselekedeti s alaminája állott a' szűkalkodó szegényeknek szükségeknek fel-segílléséb; melly úgy térsen felöle bizonyoságot az Istennek lelke, hogy holta után ennek a' kegyes Afzszonyi állatnak, a' Péter Apostolnak eleiben állottak az özvegyek és árva és sírván mutatták a' ruhákat és öltözeteket, az mellyeket az Dorkás tsinált nékiek míg vellek volt. *39. Ma is e tseleket az özvegy Afzszonyi állatoknak, hogy ha Isten őket világi jokkal meg-áldotta. I. Legyenek jó nevelő Dajkái Az Isten Anya szent egyházának, az az, az ő jó tércményeket meg ne fogják; hanem adakozanak az Isten dítsölésének elöb mozdításas, hogy ők is lehessenek gazdagok jó tselekedetekkel, mint amaz kegyes özvegy. *Mat. 11. 42. Luc. 21. 2.* (2. Az gazdálkodásról, de felekezzenek; hanem legyenek illendő Istenes adakozással s gazdálkodással, a' bujdosolchoz kíváltképpen Istennek az ő dírlőségeért, s a' magányi igaz-gertté vedő s bujdosásban lévő Prophéták szolgálathoz, mint ama Sarapthali szegény Afzszonyi állat. *1. Kín. 17. 10. 11. 2.* A' Christus képet viselő szűkalkodó szegényekről is ne felekezzenek, hanem azokkal is örömet jó legyenek, chségekbe s szonjuságokban az ők élet, s mit nyújtának, mezirelenségekbé meg-ruházzák őket, hogy a' jövendő életet ő hozzájuk is irgalmasággal gyakoroltassék. *Mat. 2. 8.* Vegyetek e' tisztek, hogy a' mehyre lehet mindenémü jóságos tselekedetként szorgalmatos gyakorlói és elkövetői legyenek. *1. Tim. 5. 10.* Ezeket így elkövetvén bízzák gy amoltalá árva fejeket, az özvegyeknek árvaknak jó gondviselő Istenére, a' kik ha földi gyümöltsekről meg-váltak is, bizony rapláló édes Attyok, oltalmazó gyamoiok; Vigasztaló Istenek, jó Istenek leljen nem hadgya ekeket; hanem fel fogja a' Attyokat, árveket bajokat fel fogja minden erőszak tévők ellen, Ez életnek minden le-firalmas változati közér kegyelmes-göngyöket viseli; Ez életnek uradja pediglen ama lelki völgyényel az Ur Jesus Christussal való rokoni-jetes s elválhatatlan edgyefégre jutánya Amen!*

V E G E.

KEGYES OLVASÓ!

Mint hogy az Authornak rávöllete miat e' vigály és edgyügyü ki munkátskában eshetek bizonyos fogyatkozások ne csak a' beuk hanzalun még a' sensus iránt is Ezokzerítkelek azokat a' defecitufokat baltá ne magyarázd, hanem magad kegyeliségevel jobbitsd-n eg-és oly rektitellég, a' minémuet bejövő egvedben máfoktul kevései.

Legy jóegéségben

